

Inhoud

Van de voorzitter.....	138
Van de redactie.....	138
Aanvallen!.....	139
Algemene Ledenvergadering.....	140
IJsvogel op de website als Soort van het Jaar 2008.....	140
Ontwikkelingen bij de Oeverzwaluwen in 2008.....	142
Het voorkomen van de Zwarte Kraai in de westelijke Eempolders.....	145
Overname promotie en verkoop.....	147
Evert Boeve: Natuurmens in hart en nieren.....	148
Een verbeterde nestkast voor spreeuwen.....	151
Excursie naar Natuurwildpark Hohe Mark in Duitsland.....	153
Nieuwe uitgaven van de Vogelwerkgroep.....	155
Boekbespreking.....	156
Utrechtse natuur- en milieuprijs.....	156
Mutaties Ledenbestand okt. 2008.....	157
Beleid en Begroting 2009.....	158
Samenvatting.....	164
VWG-vacatures: wie wil?.....	165
Veldwaarnemingen.....	166
Ontvangen literatuur.....	167
Uit de veren.....	168
Programma.....	169
SOVON Landelijke Dag 2008.....	172
Aankondiging Reünie Hongarije p. 164	
Adressen	

Van de voorzitter

Met veel plezier presenteert het bestuur in deze Korhaan het beleid en de begroting voor 2009. De verschillende werkgroepen en subgroepen hebben niet alleen beschreven wat zij in het komende jaar gaan doen, maar hebben ook overwogen welke veranderingen nodig zijn. Op deze manier gaan we als VWG niet alleen door met waar we goed in zijn, maar stellen we ons ook open voor vernieuwingen. In de agenda voor de Algemene Ledenvergadering op 27 november zult u zien dat aan de verschillende groepen is gevraagd om in de deze vergadering de plannen voor het komende jaar kort toe te lichten. De aanwezigen zullen daarop kunnen reageren. Vanzelfsprekend heeft het bestuur ook de hoofdpunten voor het komende jaar beschreven en de werkwijze toegelicht. De nadruk blijft liggen op het goed functioneren als vereniging: zie verder de inleiding bij de begroting.

Het komende jaar zijn er veranderingen in het bestuur. Joke van Velsen heeft in de recente bijeenkomst van de excursieleiders bekend gemaakt dat zij volgend jaar zal aftreden als coördinator excursies. Na een heel lange

periode in het bestuur wil Joke nu plaats maken voor een nieuwe kracht, die nog door haar zal worden ingewerkt. Gezien haar grote betrokkenheid bij de VWG is het een moeilijk en moedig besluit geweest. Te zijner tijd zullen we aan haar vertrek ruim aandacht besteden. Het doet het bestuur deugd te kunnen melden dat Poul Hulzink zich kandidaat wil stellen om Joke op te volgen. Hiermee is de continuïteit van de coördinatie van de subgroep excursies gewaarborgd.

Ik nodig alle leden uit om op 27 november naar de Algemene Ledenvergadering te komen en deel te nemen aan de discussie over de plannen voor het komende jaar. Vertegenwoordigers van de werkgroepen zal worden gevraagd om hun plannen toe te lichten. Na de pauze volgt een lezing van Paul van der Poel over zijn recente reis naar enkele landen rond de Oostzee.

Rien Rense

Van de redactie

Voor u ligt al weer het laatste nummer van de 42^e jaargang van De Korhaan. Op pagina 147 vindt u een kort bericht van Bertus van den Brink die ons op de hoogte brengt van het feit dat hij stopt met de 'Promotie en verkoop'. Zijn werk wordt gelukkig overgenomen door een ander lid van onze Vogelwerkgroep, Hade Rijvers. De laatste keer dat Bertus achter de boekentafel stond was op 23 oktober.

Op de bijeenkomst van 27 november zal deze keer de Promokraam van het Vogelhospitaal Naarden staan met mooie en betaalbare spulletjes voor de komende feestdagen. Vergeet dus niet die avond uw portemonnee mee te nemen, want het Vogelhospitaal kan de opbrengst van uw aankopen goed gebruiken.

Een groot deel van dit nummer wordt ingenomen door het stuk "Beleid en begroting". Om goed op de hoogte te blijven van het beleid, de financiën en de werkzaamheden van de vogelwerkgroep raad ik u aan om het in zijn geheel te lezen.

Verder treft u in dit nummer een interview aan met Evert Boeve en de vaste rubrieken zoals de Waarnemingen en de Mutaties Ledenbestand, altijd goed bijgehouden door respectievelijk Engbert van Oort en Francien Wilms.

Ik wens u veel genoegen met het lezen van deze Korhaan

Hillie Hepp

Aanvallen!

In de vrije natuur verblijven is niet altijd zonder risico's. Teken die de ziekte van Lyme kunnen overbrengen zijn daar een voorbeeld van. Dieren, om het hier maar even bij vogels te houden, kunnen agressief zijn. Die agressiviteit is nooit zonder reden. Mensen worden als indringers in broedkolonies beschouwd; daarbuiten verdedigen andere soorten hun broedsels of jongen. Ook kunnen vogels van jongs af aan zo lang verzorgd zijn dat ingeprent is dat zij bij mensen terecht kunnen voor voedsel of aandacht.

Vrijwel jaarlijks verschijnen berichten in de krant dat 'kraaien' mensen aanvallen. Vrijwel zonder uitzondering zijn dat Kauwen die als jong zijn geroofd en losgelaten zijn omdat zij te lastig werden, of ontsnapten toen zij vliegvlug werden.

Een Amerikaanse Zeearend in New Hampshire (USA) maakte het wel heel bont. Deze viel op het strand een driejarig meisje aan. Al eerder had deze vogel strandgasten geattaqueerd en was achter strandballen aan gevlogen.

Berichten over agressieve Buizerds duiken steeds meer op. Die hebben het in het broedseizoen voorzien op wandelaars, joggers en mountainbikers. Toename van de buizerdstand enerzijds en uitbreiding van de recreatie naar vroeger stille delen van broedgebieden kunnen dit gedrag veroorzaken hebben. Het fenomeen heeft hier en daar geleid tot verkeersborden met waarschuwingen.

Het komt ook wel voor dat Knobbelzwanen mensen aanvallen. Met hun vleugels kunnen zij forse klappen uitdelen, maar dat men daarbij een gebroken arm kan oplopen hoort thuis in de Fabeltjeskrant. Talloos zijn de voorbeelden van sterns en meeuwen die het gemunt hebben op onderzoekers die zich in hun kolonies begeven. Duikvluchten waarbij de 'bommenluiken' open gaan en zij wit bescheten het gebied verlaten zijn geen uitzondering.

Onderzoeker Anton had een veel minder leuke en pijnlijke ervaring. Op een beweide grasland zag hij een vrij grote jonge Scholekster lopen. Hij wilde deze pul van een pootring voorzien. Na de sprong van Anton over de sloot koos het

jong, gestimuleerd door een van de alarmerende ouders, het hazenpad en zette er flink de spurt in naar een aanliggend perceel met hoog gras. Op de grens ervan stond schrikdraad. Vlak voor het moment

dat het in het gras zou verdwijnen werd het nog net gepakt door onder het draad door te duiken. De oude vogel dook ook, maar kwam op het schrikdraad terecht, dat naar beneden doorboog en de belager van het jong raakte. De schrikreactie die daarop volgde leverde een gekneusde rib op. Eigen schuld, dikke bult zal de Scholekster gedacht kunnen hebben. Moet hij maar van mijn jong afblijven.

Van klimmers naar nesten met jonge roofvogels, die geringd moeten worden, is bekend dat zij af en toe worden aangevallen. Zo werd Harry in het Amersfoortse een keer gegrepen door een Havik, iets waar hij hoog in de boom zittend niet echt vrolijk van werd. Bosuilen staan er om bekend dat zij fel kunnen reageren en hun klauwen dan uitslaan. Er zijn nestkastcontroleurs die hoofdwonden opliepen bij het openen van een kast met jonge Bosuilen.

Een Engelse vogelfotograaf had wel heel erg veel pech. Hij moest een oog missen nadat een Bosuil hem te grazen had genomen.

Dat vogels elkaar onderling aanvallen is een normaal verschijnsel. Ter illustratie een voorbeeld. Een Ekster moest zijn poging om een jonge Merel te kapen met de dood bekopen. De mannetjesmerel die het jong probeerde te redden hakte zo fel op de rover in, dat zijn schedel kapot ging en hij het loodje legde. Aanvallen is altijd de beste verdediging om het hachje te redden.

Penlijster

Algemene Ledenvergadering

Het Bestuur nodigt hierbij de leden uit voor de Algemene Ledenvergadering van Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken op donderdag 27 november 2008, te houden in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

De agenda luidt als volgt:

1. Opening en mededelingen bestuur
2. Vaststellen verslag ALV 27 maart 2008
Het verslag is gepubliceerd in De Korhaan nr. 2 - april 2008
3. Bespreken en vaststellen van Beleid en Begroting 2009
*De concepten treft u aan in deze Korhaan (oktober 2008) (zie pagina ...
De plannen voor het komende jaar worden door de subgroepen en werkgroepen toegelicht.*
4. Rondvraag en sluiting

PAUZE

Na de pauze zal ons lid Paul van der Poel beelden tonen van zijn interessante reis door enkele landen rondom de Oostzee.

IJsvogel op de website als Soort van het Jaar 2008

*IJsvogelwerkgroep
Gooi en Vechtstreek*

Al enkele malen is er bij de Vogelwerkgroep een vogelsoort tot “Soort van het Jaar” gepromoveerd. Zo waren o.a. de Blauwe Reiger, Scholekster, Groene Specht, Turkse Tortel en Huismus eerder aan de beurt. In 2008 dus de IJsvogel. Niet eerder werd de website van de Vogelwerkgroep zo duidelijk betrokken bij de publiciteit en het verkrijgen van gegevens over de soort van het jaar. Hieronder een korte uiteenzetting over de aanpak en het resultaat.

Jelle Harder

Het kon natuurlijk niet uitblijven om de IJsvogel ook eens als soort van het jaar te laten meedoen. Soort van het jaar kun je als vogel het gemakkelijkste worden als je goed herkenbaar bent, zelfs voor iedere leek, als je niet te algemeen bent maar ook weer niet te zeldzaam. Bij voorkeur moet je ook nog ‘aaibaar’ zijn, dan scoor je zeker goed. Er is echter één laatste, alles bepalende voorwaarde: er moet wel een vrijwilliger bij de Vogelwerkgroep zijn die bereid is in dat jaar de boel te regelen door de doelen te bepalen, wat artikeltjes te schrijven en een afsluitend verslag te maken. Het belangrijkste doel is, om veel mensen op de een of andere manier actief

te krijgen voor een vogelsoort en zo mee te doen aan een onderzoeksvraag. Die mensen zijn natuurlijk leden

van de Vogelwerkgroep maar vooral ook de niet-leden in de regio, het grote publiek dus. Als het je lukt die geïnteresseerd te krijgen voor de soort en van hen ook informatie krijgt, dan is een deel van het doel bereikt. Je weet dan ook dat die personen over de Vogelwerkgroep gehoord hebben, misschien meer willen weten en uiteindelijk mogelijk lid

worden. Weer een doel bereikt. Een ander, niet onbelangrijk, doel is natuurlijk dat er meer informatie over de soort binnenkomt dan normaal in een jaar en dat dit een waardevolle aanvulling is op de al aanwezige kennis.

Inzet van de website

Bij de voorgaande edities met andere soorten beschikte de Vogelwerkgroep nog niet over zo'n goede website als nu. Of er is niet aan gedacht die bij de Vogel van het Jaar te betrekken. Met zeer goede medewerking van Dirk Prop die de geestelijke vader van de vernieuwde site is, heb ik voorgesteld de site aan te passen voor de soort van het jaar. Zo werd het mogelijk dat iedereen op een eenvoudige manier een waarneming van een IJsvogel kon (en kan) noteren. Daarnaast kan met een pinnetje met een nummer op een kaart de juiste plek worden vermeld. Dat nummer correspondeert met de ingevoerde waarneming. Uiteindelijk ontstaat een lange rij waarnemingen en evenzoveel pinnetjes op de kaart van het werkgebied van de vogelwerkgroep. Vooral met de kaart krijg je een goed beeld waar IJsvogels in 2008 zijn gezien.

En dat is nu juist de belangrijkste onderzoeksvraag die voor dit project geldt. Alle waarnemingen en pinnetjes blijven bovendien voor iedereen zichtbaar; ook dat stimuleert de waarnemers. De inzet van de website voegde zo een belangrijk deel toe aan de mogelijkheden voor leden en niet-leden om een waarneming door te geven. Deze

laagdrempelige manier is zeer goed aangeslagen en zeker voor herhaling vatbaar bij andere soorten. In totaal zijn er per 16-10-2008 niet minder dan 306 waarnemingen ingevoerd. Dat is ongeveer tweemaal zoveel als anders met veel meer moeite binnenkomt. Al die waarnemingen zijn door 102 verschillende mensen genoteerd. Gemiddeld dus circa 3 waarnemingen per persoon. Van die 102 leden blijken er 56 (55%) geen lid te zijn van de VWG. Hier is dus een doel bereikt. Een grote groep niet-leden bezoekt de site van de Vogelwerkgroep om een IJsvogel te noteren. Het lijkt mij aannemelijk dat velen hiervan ook nog wat verder snuffelen op de site en hopelijk verder geïnteresseerd raken. Voorzover ik kon nagaan zijn van deze groep helaas nog geen mensen lid geworden.... Maar al met al is het ijsvogelonderdeel op de site van de Vogelwerkgroep wel het meest bekeken onderwerp. En ook dat telt in het jaar van de IJsvogel!

Nieuwe ijsvogelinformatie

Wat leveren die 306 waarnemingen tot nu toe op kun je je afvragen. De waarnemingen laten een grote spreiding over de regio zien met concentraties rond Muiden/Weesp, de 's-Gravelandse landgoederen en de Eempolders. Ook tijdens het broedseizoen kwamen er diverse waarnemingen binnen. In de meeste gevallen betrof het broedgevallen die al eerder bekend waren maar toch ook enkele nieuwe broedplaatsen in Weesp, Ankeveen, Kortenhoef, Naarden en Huizen. Van het Vechtplassengebied komen nog steeds te weinig meldingen binnen maar zoals bekend hangt dat samen met de toegankelijkheid van het gebied, die lukt alleen goed mogelijk is per boot. Duidelijk is wel dat de soort de aandacht trekt van veel mensen, vooral particulieren maar ook van gemeenteambtenaren en politici. De vraag naar ijsvogelwanden is toegenomen. Om alle waarnemers actief bij de soort van het jaar te blijven betrekken stuurde ik iedereen geregeld mailberichten met de stand van zaken en een aansporing om op de IJsvogels te blijven letten. De komende tijd zal ik verder werken aan het uitzoeken van alle waarnemingen om uiteindelijk weer het totale aantal ijsvogelbroedparen in het werkgebied van de Vogelwerkgroep te kunnen vaststellen. Ook daarvan zal ik verslag doen.

Ontwikkelingen bij de Oeverzwaluwen in 2008

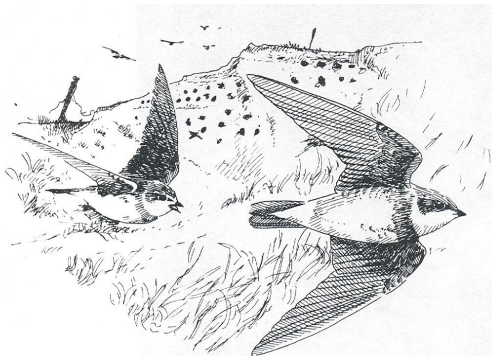
Dick A. Jonkers

Keer op keer blijkt dat niet alleen de aantallen in jarenlang achtereen bewoonde kolonies sterk kunnen wisselen. Bij gunstige vestigingomstandigheden vestigen de Oeverzwaluwen zich ook in gebieden waar zij nooit eerder zijn gevonden. De grootte van de nieuwe vestigingen wordt bepaald door de lengte aan broedgelegenheden .

Bezette kolonies in het onderzoekgebied

2008 was een vreemd jaar. In sommige kolonies vonden gedurende het seizoen nog steeds uitbreidingen van de kolonies plaats of er verlieten broedparen na het eerste legsel voor een deel de kolonies. Daarnaast waren er enkele nieuwe vestigingen. Al met al was het vergeleken met 2007 een veel beter jaar, wat grotendeels veroorzaakt wordt door een grote kolonie in het Eemmeer. Totaal hebben er in 2008 620 paren Oeverzwaluwen in het werkgebied van de Vogelwerkgroep gebroed (Figuur 1).

De meest westelijke vestiging vond dit jaar plaats aan De Kwakel in Kortenhoeve op een perceel dat klaar lag om bebouwd te worden. Op 22 juni hadden zich 5 paren gevestigd; tijdens een controle op 5 augustus was dit aantal uitgegroeid tot 11 paren. In de herstelde wand bij de Oostdijk waren graafsporen van 13 paren, maar er kwamen uiteindelijk 4 tot broeden. De Melkmeent bij de Hilversumse Bovenmeent herbergde een grondhoop, waarin 9 paren gingen broeden. Deze hadden zich al in de loop van april gevestigd. In de derde decade van mei bleek, dat er werkzaamheden waren uitgevoerd, waardoor de nesten verdwenen. Er is wel gebroed, maar er vlogen geen jongen uit. De wand op de golfbaan in Naarden was dit jaar goed voor 61 broedparen. Dit resultaat kon worden bereikt door niet alleen voor het broedseizoen, maar ook een keer tijdens de broedtijd opschietende begroeiing uit en voor de wand te verwijderen. In een van de hopen had zich een paartje Koolmezen gevestigd! In de Zanderij Crailo zijn 40 paren tot broeden gekomen. Op 1 april vlogen de eerste Oeverzwaluwen al rond de broedwanden in de Groeve Oostmeent. Een vroege aankomst is ook geconstateerd bij het Twiske (Zaandam), waar op 6 april Oeverzwaluwen zijn gesignaleerd (Staats 2008). Eind mei waren er 25 bewoonde

nestgaten in de groeve. Op 20 juni waren dat er totaal 66. Inmiddels waren de eerste broedsels al uitgevlogen en waren er niet veel Oeverzwaluwen meer aanwezig. Vanaf half juni waren ook in het Twiske de activiteiten al sterk afgenomen. Van de 32 eerste legfels in deze wand waren er nog maximaal 13 waarbij activiteiten werden bespeurd (Staats 2008).

Een verrassende ontwikkeling was de stichting van een nieuwe kolonie in het Eemmeer bij de Stichtse Brug. Voor de aanleg van een baggerdepot werd daar vanaf de brug een lage zanddijk in de richting van het Visdieveiland aangelegd. Binnen de kortst mogelijke tijd hadden de Oeverzwaluwen deze potentiële nestlocatie ontdekt. Het gevolg hiervan was dat Staatsbosbeheer de werkzaamheden voor de aanleg liet stopzetten. Begin juni zijn circa 250 nesten geteld; op 18 juni waren dit er al 378. Groot was de verrassing was dat er daarna nog steeds nieuwe nesten bijkwamen. Bij een vaartocht op 1 augustus bleken er 458 aanwezig te zijn! Hiermee zal deze kolonie zich waarschijnlijk in de top-tien van de grootste Nederlandse kolonies hebben bevonden. In 2006 waren tien kolonies met meer dan 360 nesten, waarvan slechts vier kolonies die boven dit aantal uitkwamen (Van Dijk *et al.* 2008). Helaas zullen er waarschijnlijk na de voltooiing van de dijk geen

broedmogelijkheden meer overblijven. Als al laatste de wand van het Raboes in de Maatpolder Buitendijks bij Eemnes. De teleurstelling was groot, toen op 29 mei werd geconstateerd, dat er maar twee broedparen voorkwamen. Gelukkig veranderde de situatie,

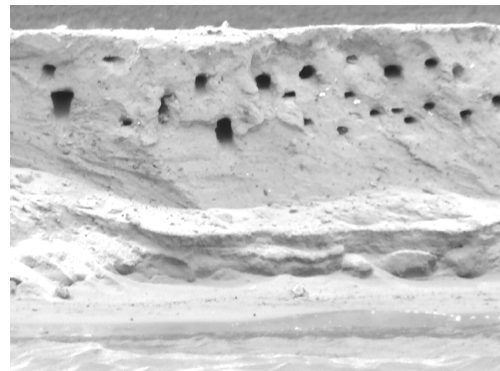
Locatie	Gemeente	Aantal nesten		Vestigings- plaats
		2008	2007	
De Kwakel	Kortenhoef	11	0	grondstort
Oostdijk	Naarden	4	0	kunstwand
Golfbaan	Naarden	61	0	zandwand
Zanderij				
Crailo	Hilversum	43	0	zandwand
Groeve				
Oostermeent	Blaricum	66	85	zandwand
Eemmeer	Blaricum	458	0	zandwand
Raboes	Eemnes	<u>47</u>	<u>55</u>	kleiwand
Totaal		620	263	

Figuur 1. Oeverzwaluwnkolonies tussen Vecht en Eem in 2008.

Onderhoud een aanleg van wanden

In overleg met Natuurmonumenten is dit jaar het onderhoud aan de zuidzijde van wand bij de Gooiboog in de Nieuwe Keverdijksche Polder stopgezet. In plaats daarvan is als proef aan de noordzijde van de bult grond een wand afgestoken. Ook deze poging leverde geen vestigingen op, omdat ook hier de begroeiing binnen de kortst mogelijke tijd opschoot en een belemmering vormde. Het idee om hier een kolonie te krijgen is nu verlaten. In plaats hiervan wordt nu gedacht aan een wand op de Hilversumse Bovenmeent. De wand aan de A1/A6 was dit jaar onbewoond omdat er geen nestelmogelijkheden waren door het niet plegen van onderhoud. Er zijn bij Rijkswaterstaat plannen om een kunstwand aan te leggen van het model Bunschoten, waarvoor minimaal onderhoud hoeft te worden uitgevoerd. De realisatie moet wachten tot de financiering rond is. Er is nog geen zicht op wanneer dit het geval is. Ondanks het met hulp van een kraanmachinist al voor het broedseizoen vrij maken van begroeiing van de wand van Staatsbosbeheer op de Naardermeent, vonden er geen vestigingen plaats. Wel zwermden er in april en begin mei Oeverzwaluwen rond, maar de opnieuw opgeschoten begroeiing van kruiden en opslaan van wilgen maakten vestigingen onmogelijk. De kunstwand bij de Oostdijk, die geheel was overgroeid en waarvan het voorland was dichtgegroeid met hoge kruiden, is door een werkploeg van

want op 12 juni waren dat er al 41. Uiteindelijk hebben er 47 paren gebroed. Een leuke bijkomstigheid was dat in dezelfde wand, net als in 2007 weer een IJsvogel genesteld heeft en in een oude stalen pijp een Holenduif (Jonkers 2008b).

Deel oeverzwaluwkolonie Eemmeer
Foto: Dick Jonkers

Landschap Noord-Holland o.l.v. Jelle Harder weer geschikt gemaakt.

Evenals in 2007 is de wand van de golfbaan in Naarden onbewoond gebleven. De wand was nog goed, zodat er geen onderhoud hoefde te worden gepleegd.

Regulier onderhoud werd gepleegd aan de wanden van de Golfbaan Naarden, Zanderij Crailo, Groeve Oostermeent en het Raboes. Er is samen met Jelle Harder gezocht naar mogelijkheden voor compensatie van de nu volledig overwoekerde de wand aan de rand het Vierde Kwadrant in Huizen (zie ook Jonkers 2008a). Dit leverde enkele mogelijke locaties op. Hierover is al overleg geweest met de gemeente Huizen, maar er is nog geen beslissing genomen over de plaats van een wand en de tijd van realisatie.

Ringonderzoek

Met ingang van 2008 is het ringonderzoek aan Oeverzwaluwen ondergebracht in een Retrapping Adults for Survival (RAS)-project. Het is een ringproject van het Vogeltrekstation in Heteren, dat is gestart in 1998. Het doel ervan is om gegevens van terugvangsten te verzamelen, die het mogelijk maken om de overlevingskansen van een reeks van vogels te volgen in verschillende broedgebieden. Het ringwerk vindt uitsluitend plaats gedurende het broedseizoen. Terugvangsten van vogels, die in vorige jaren zijn geringd, kunnen worden gebruikt om de overlevingskansen te berekenen. Een hoge graad van plaatstrouw bij broedende

volwassen vogels maakt het vergaren van ring- en terugvangstgegevens tot een efficiënt middel om de overlevingskansen te meten en te volgen. Eerdere ring- en terugvangststudies hebben duidelijk aangetoond dat veranderingen in de populaties van veel trans-Sahara trekvogels veroorzaakt worden door problemen in de Afrikaanse winterkwartieren. Oeverzwaluwen behoren tot de soorten die daar verblijven.

In verband met het bovenstaande wordt geprobeerd in zoveel mogelijk locaties jaarlijks Oeverzwaluwen te ringen en terug te vangen. Behalve in kolonies in het Gooi is daarbuiten

gevangen bij de Ooievaarsplassen in Flevoland, Rijswijk (Gld.) en bij Vinkeveen. In die drie kolonies zijn 452 Oeverzwaluwen geringd en 26 exemplaren die eerder waren geringd teruggevangen. Bij de kolonies in het werkgebied van Vogelwerkgroep zijn 201 exemplaren van een ring voorzien en zijn 18 door ons eerder geringde exemplaren teruggevangen (Figuur 2). Het was verleidelijk om bij de grote kolonie in het Eemmeer te gaan vangen. Bij deze kolonie bestond echter gevaar voor instorten bij betreding. Omdat het belang van de vogels altijd voorop staat, is afgezien van het ringen bij deze locatie.

Datum	Plaats	Nieuw geringde exemplaren	Terugvangsten van eerder geringde exemplaren	Terugvangsten van door anderen elders geringde exemplaren
16-06-08	Naarderbos	94	0	0
23-06-08	Zanderij Crailo	74	3	0
24-06-08	Groeve Oostermeent	24	4	1
30-06-08	Naarderbos	7	5	4
07-07-08	Zanderij Crailo	2	6	0

Figuur 2. Vanggegevens van Oeverzwaluwen in kolonies van Oeverzwaluwen tussen Vecht en Eem.

De terugmeldingen van door ons eerder geringde exemplaren zijn dit jaar gemeld uit Flevoland en Burgum (Fr.).

Vergelijkingen met andere kolonies

Om een beeld te krijgen van andere kolonies in het land waartal jaren achtereen aan monitoring wordt gedaan, wordt hier een beeld geschetst van hoe de ontwikkelingen daar waren. De kunstwand in het Twiske bij Zaandam bevatte in 2008 32 broedparen; in 2007 waren dit er 59. Wel werd gemeld dat er 22 broedsels waren in zandhopen in de nieuwbouwwijk Saendelft en op een toekomstige industrieterrein bij Oostzaan. Hierdoor is het totaal op 75 gekomen (Staats 2008). De kolonie in Rijswijk (Gld) was bezet door 147 paren (2007-138). Die van de Ooievaarsplassen door 132 paren; in 2007 waren dit er 83. In de wand in Bunschoten nestelden slechts 62 paren. De oorzaak van dit lage aantal is het drijfmat zand van de wand (mededeling Wim

Smeets). Dichter bij huis was er in het zandlichaam voor de te verbreden A2 bij Vinkeveen op 1½ km van de onderzoeksgrens van de Vogelwerkgroep een kolonie die 112 bewoonde nestgangen bevatte. In verband hiermee zijn de werkzaamheden in het deel van het zandlichaam waar de kolonie huisde tijdens het broedseizoen stopgezet.

Dankwoord

Diverse personen, organisaties of groepen maakten het mogelijk dat de Oeverzwaluwen werden geteld, konden nestelen of onderzoek uitgevoerd. De hulp kwam van Daan Buitenhuis, Pascal Gijsen, Ap Grobbe, Roel Huizenga, Fred van Klaveren, Iris Martens, Engbert van Oort, Jan Roodhart (Natuurmonumenten), Pieter Schut, Adrie Vermeule, vrijwilligers Goois Natuurreservaat (werkploeg Groeve Oostermeent) Jan Verkerke (Natuurmonumenten), Frank van de Weijer en Rein Zwaan (Staatsbosbeheer)

Geraadpleegde literatuur

- Van Dijk, A.J., A. Boele, F. Hustings, K. Koffijberg & C. Plate 2008. Broedvogels van Nederland in 2006. SOVON-monitoringrapport 2008/1:100.
- Jonkers, D.A. 2008a. Hoe het de Oeverzwaluwen in 2007 verging. *De Korhaan* 42(2): 69-71.
- Jonkers, D.A. 2008b. Broedvogels Maatpolder Buitendijks in 2008. Uitgave 171. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum: 10.
- Staats E. 2008. Matig en vreemd broedseizoen in 2008 van de Oeverzwaluwen in het Twiske. 4 blz.

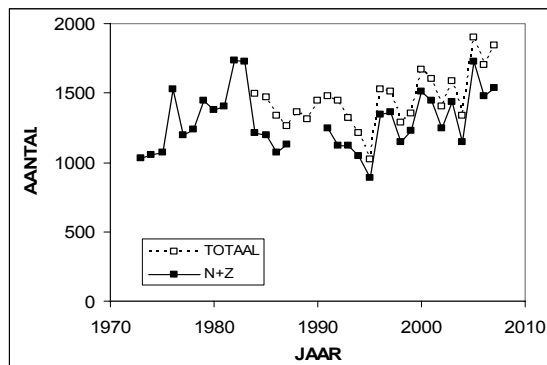
Het voorkomen van de Zwarte Kraai in de westelijke Eempolders

Zijn Zwarte Kraaien eigenlijk wel interessant genoeg om te tellen? In dit artikel komen een aantal interessante zaken aan het licht. Tegelijkertijd blijkt ook, dat er nog een heleboel vragen zijn waarop we geen antwoord kunnen geven .

Jan Mooij

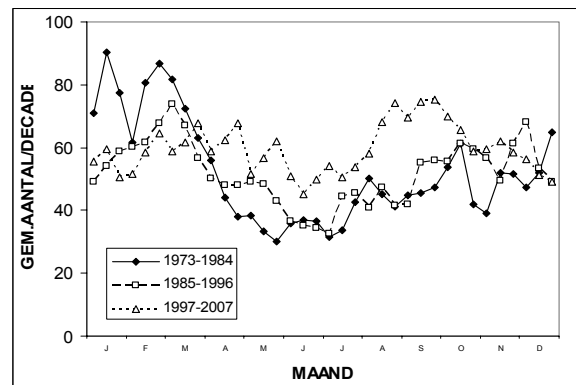
In de ruim 35 jaar dat de Eempoldertellingen nu aan de gang zijn hebben we bij vrijwel elke telling Zwarte Kraaien gezien. We kunnen dus rustig zeggen dat zij vaste bewoners en bezoekers zijn van de Eempolders.

Deze vogelsoort is relatief makkelijk te tellen. In de polders bevinden zij zich meestal in het vrije veld. Verwarring is eigenlijk alleen mogelijk met de Raaf en de Roek. Er zijn vergissingen mogelijk, omdat we vaak snel geneigd zijn om een grote zwarte vogel een kraai te noemen, zonder echt goed te kijken. De hierboven genoemde soorten komen echter zo weinig in de Eempolders voor, dat zulke vergissingen geen merkbare invloed zullen hebben op het aantal getelde Zwarte Kraaien. De laatste staan bekend als rovers van eieren en jongen van weidevogels. De Eempolders zijn een belangrijk weidevogelgebied en het is ook daarom interessant hoe de aantallen van deze kraaiensoort zich ontwikkelen.

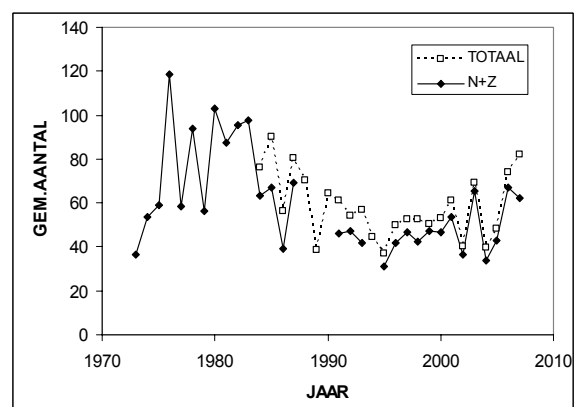
Figuur 1. Totaal aantal getelde Zwarte Kraaien per jaar. De getrokken lijn geeft de aantallen zonder de Oostermeent; de stippellijn de totale aantallen.

In figuur 1 zien we de totale aantallen getelde Zwarte Kraaien per jaar. De aantallen variëren niet veel. Sinds ongeveer 1990 lijkt er een lichte stijging te zijn, maar rond 1980 waren de totale aantallen minstens zo hoog. In Nederland nam de Zwarte Kraai als broedvogel in agrarisch cultuurland tussen 1970 en 2000 met een factor drie toe (Baeyens 2002).

Figuur 2. Gemiddeld aantal Zwarte Kraaien per decade voor twee periodes van twaalf jaar en een van elf jaar.

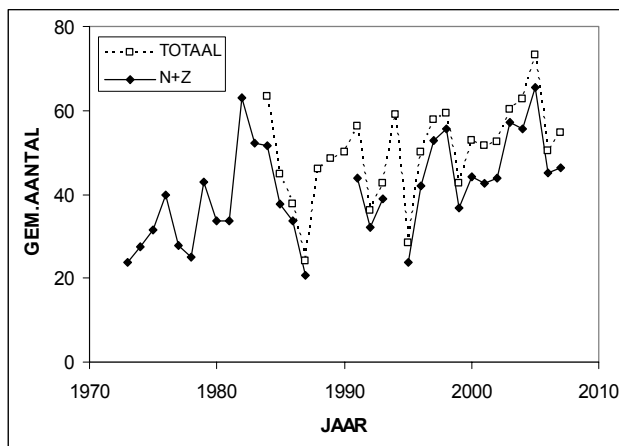
In figuur 2 zien we hoe de aantallen Zwarte Kraaien in de totale telperiode over het jaar verdeeld waren. In de loop van de tijd treedt echter een verandering in de verdeling op. In de laatste periode, die van 1997-2007, zijn de aantallen over het hele jaar ongeveer even hoog. In de herfst zijn de aantallen het hoogst. Dit is het beeld dat men verwacht van een standvogel met een lange levensduur. In de eerste periode (en in mindere mate in de tweede) is het beeld heel anders. Hier treden verreweg de hoogste aantallen in de winter op.

Figuur 3. Gemiddeld aantal Zwarte Kraaien in de maanden januari en februari.

Figuur 3 toont de gemiddelde aantallen in het begin van het jaar. Na een wat rommelig begin

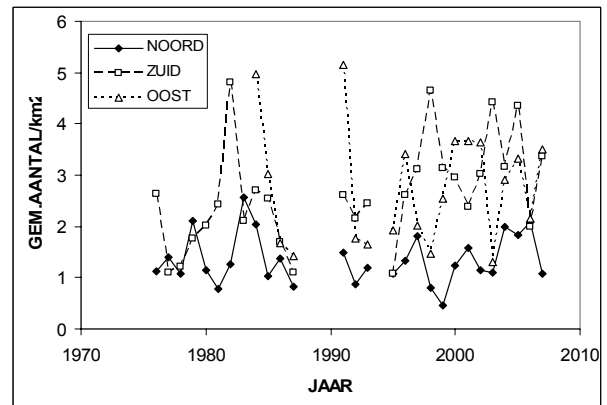
zien we van ongeveer 1980 tot 1995 een gestage daling. Daarna stabiliseren de aantallen zich. Vroeger was de Bonte Kraai in de winter in flinke aantallen aanwezig, maar in de loop der jaren zijn ze verdwenen. In De Korhaan van augustus 2005 is dat eerder uitvoerig beschreven (Mooij 2005). De aantallen Bonte Kraaien zijn sterk afgenomen, tot ze rond 1995 bijna verwaarloosbaar werden. De overeenkomst tussen het verloop van de aantallen Bonte Kraaien en dat van onze extra Zwarte Kraaien in de winter suggereert een verband. De Bonte Kraaien kwamen uit het gebied ten oosten van de Elbe. Ten westen van de Elbe zijn de kraaien zwart, maar verder is er niet veel verschil tussen de twee (onder)soorten. Hoewel de Zwarte Kraai als een uitgesproken standvogel wordt beschouwd, blijkt een deel van de populatie van Noord-Duitsland weg te trekken. Trekwaarnemingen in Nederland geven aan dat die trek afnam (Witkamp 2002). Het is heel goed denkbaar dat er ook Zwarte Kraaien naar de Eempolders zijn getrokken. Omdat die er precies zo uitzien als onze eigen kraaien vielen ze niet op.

Figuur 4. Gemiddeld aantal Zwarte Kraaien in de maanden april t/m juni.

De Zwarte Kraai heeft bij weidevogelbeschermers een slechte reputatie als predator van eieren en jongen van weidevogels. Uiteraard zijn voor de weidevogels alleen de aantallen van belang in de broedtijd. Figuur 4 toont de gemiddelde aantallen per jaar voor de periode april t/m juni. De aantallen schommelen nogal, maar gemiddeld blijken die in de oorspronkelijke telgebieden met 1,5% per jaar toe te nemen. Hier is dus wel sprake van een toename, al is die niet zo groot als die in heel Nederland. Dit zou te maken kunnen

hebben met het ouder worden van de erfbeplanting rond de boerderijen, die merendeels pas rond 1990 gebouwd zijn. Deze biedt schuilgelegenheid en mogelijk, al is die beperkt, ook broedgelegenheid.

Figuur 5. Gemiddeld aantal Zwarte Kraaien per honderd hectare in de maanden maart t/m juni per telgebied.

Als we naar de deelgebieden kijken blijkt dat in de Zuidpolder te Veld, waar de meeste kraaien voorkomen, de aantallen met 2% per jaar zijn gestegen. Wat weidevogels betreft is dit telgebied het minst interessant. In de rest van het gebied zijn de aantallen constant. Dit blijkt uit figuur 5. Omdat de deelgebieden sterk verschillen in oppervlak is hier het aantal Zwarte Kraaien per honderd hectare uitgezet. Deze dichtheid blijkt enkele kraaien per vierkante kilometer te zijn. Opvallend is de relatief hoge dichtheid in de Oosterveen, die al vanaf het begin van de tellingen daar gevonden wordt.

Zwarte Kraai

Foto: A.C. Zwaga

De hoogste dichtheden aan weidevogels vinden we in het telgebied Noord (de Noordpolder te Veld en de Maatpolder). Hier ligt ook het weidevogelreservaat van Natuur-

monumenten. In dit gebied is de dichtheid van Zwarte Kraaien in de broedtijd van weidevogels het laagst. Sinds het begin van de tellingen is in dit deelgebied het gemiddelde aantal Zwarte Kraaien niet veranderd.

Het geven van verklaringen voor veranderingen in aantallen is zeer speculatief. In de afgelopen 35 jaar zijn tal van veranderingen in

het gebied opgetreden. Er is een landinrichtingsproject uitgevoerd en ook het agrarisch beheer is veranderd. Zo is bijvoorbeeld de maïsteelt in het gebied verschenen, is er een natuurreservaat ingericht en worden nesten Zwarte Kraaien in de broedtijd vernietigd. Al met al blijven er zelfs bij een algemene soort als de Zwarte Kraai nog veel vragen te beantwoorden.

Literatuur

Baayens, G. 2002 Zwarte Kraai *Corvus corone*. pp. 452-453 in SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002, Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2002. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV-Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Mooij, J. 2005. Hoe de Bonte Kraai verdween uit de Eempolders De Korhaan 39(3): 71-72.

Speek, B.J. & Speek, G. 1994. Thieme's Vogeltrekatlas. Thieme, Zutphen.

Witkamp, C. 2002, Bonte Kraai *Corvus cornix* p. 230 in LWVT/SOVON 2002. Vogeltrek over Nederland 1976-1993. Schuyt & Co., Haarlem

Overname promotie en verkoop.

In september 1990 werd ik lid van onze Vogelwerkgroep en ging mee met de reis naar de vogeltrek in Falsterbo. Dit was mijn eerste ervaring met vogels kijken en een nieuwe hobby was geboren. Daarna trok ik er regelmatig op uit en nam deel aan onze excursies. Samen met Marceline van de Water maakte ik in die tijd een presentatiewand die

gebruikt wordt bij diverse evenementen en zo begon ik steeds meer hooi op mijn vork te nemen. In 1995 ging ik de IVN gidsencursus volgen en gaf Paul Keuning aan de promotie van mij te willen overnemen.

Bij Vogelbescherming kocht hij veldgidsen en kleine cadeauartikelen en zo groeide de "boekenstal" uit tot wat het nu is. In het jaar 2000 gaf Paul aan te moeten stoppen, omdat hij voor zijn werk steeds meer taken kreeg toebedeeld en zo nam ik voor de tweede keer de promotie op me. In totaal ben ik nu 13 jaar lang daarmee actief geweest en is het tijd voor nieuwe mensen en ideeën.

Vanaf 1 januari 2009 gaat Hade Rijvers de kar trekken en hopelijk zijn er ook nog leden die haar willen bijstaan als dat nodig is.

Bertus van den Brink.

Evert Boeve: Natuurmens in hart en nieren

Evert Boeve is fotograaf, cineast en razend handig. Wat zijn ogen zien kan hij maken. Kijk maar eens om je heen, zegt zijn vrouw Rie mij in hun rietgedekte woning; alles wat je hier ziet heeft Evert zelf gemaakt. Meubels, tafels, boekenkasten, ja zelfs het grote houten bureau waarop nu een Apple pc prijkt is door hem gefabriceerd. Waar maar plaats is staan houten sculptures, gemaakt van verschillende houtsoorten. Want hij is ook begenadigd kunstenaar, een talent waaraan hij na zijn pensionering gehoor heeft kunnen geven.

Josée van Beek

De oudere leden van de VWG kennen hem van de lezingen over de Kool- en Staartmezen. Hij was vanaf het begin bij de oprichting van de VWG betrokken en

maakte zich nuttig bij de Vogelcursussen. Al gauw wilde iedereen zijn opzienbarende vogelfilms zien en zo trok hij stampvolle zalen. Drie, soms vier keer per week was hij ergens in Nederland voor het geven van een lezing.

Een schitterende plek om te wonen

Een van de meest opmerkelijke dingen in Evert Boeve's leven is zijn woonstek midden in de natuur.

Daar gaan we het dan ook over hebben; een uitzonderlijke plek, blijkt wel....

Met zijn vrouw Rie en zijn drie zonen leefden ze heerlijk buiten in de vrije natuur tussen Ankeveen en Nederhorst den Berg. Nu zonder de kinderen wonen Rie en hij nog altijd op deze plek, die zij vonden met de hulp van de plaatselijke visser kort nadat ze waren getrouwd. .

Hoe is dat gegaan?

“Net na de oorlog heerste er grote woningnood. Ik woonde bij mijn ouders in Weesp en reed elke dag op mijn fiets dwars door het Ankeveense Plassengebied. Prachtig vond ik het, de vogels, de ruige natuur... Toen Rie en ik wilden gaan trouwen gingen we op zoek naar een eigen woning.”

We bevinden ons in de woonkamer; zijn vrouw Rietje zit tegenover hem. Het is eind

september, het begint al wat kouder te worden. We praten verder over deze woonstek, het begin van hun leven samen.

“Door mijn werk bij Philips Duphar in 's-Graveland reed ik dagelijks door dit natuurgebied. Ik leerde de plaatselijke visser hier, Krijn Hoetmer, goed kennen. Gaandeweg mocht ik zelfs zijn boot lenen. Zo kwam ik op prachtige plekken om te fotograferen, het gebied zat vol leven. Toen ik Krijn vroeg of hij nog een huisje voor ons wist, wees hij me op de fuikenschuur hier aan de overkant van de sloot (aan het Googpad). Na wat aanpassingen werd het onze woning. Dat was in de jaren vijftig. Even later, in 1955 kwam dit oude 18^e-eeuwse vissershuisje vrij, waar we inmiddels 53 jaar wonen! Aan het Bergse Pad.

Evert met zijn vrouw Rie

De eenentachtigjarige Evert Boeve kijkt naar buiten en zegt dan: “Iedere dag is voor mij een geschenk. Zo heerlijk is het hier omringd te zijn door de natuur: water, groen en rust. Als het aan mij ligt wil ik er nog lang van genieten!”

“Rúst,” vraag ik me hardop af? Het Bergse Pad is immers een geliefd fietspad.

“Toch wel,” reageert Evert. “Op zondagen is het hier heel weliswaar druk met fietsers en wandelaars, maar door de week is het stil. De hele zomer vertoeven we buiten, áchter het huis pal aan het water. We doen alles buiten. Nu het kouder wordt is dat afgelopen.”

Terug naar vroeger. Rie: “Jarenlang hebben we alles fietsend of lopend gedaan, met de boot deden we de boodschappen.” Ze zegt het met een blij gezicht; het was geen probleem. Haar man schetst de sobere situatie van toen: “Stel je voor, er was niéts hier: geen water, gas, elektra, telefoon. We hebben 20 jaar zonder stromend water gezeten! We gebruikten het regenwater uit de regenton en het water uit de sloten. Tot dat niet meer ging door vervuiling in de ton. We hebben alle instanties bestookt om hier kraanwater te krijgen maar dat lukte niet; te afgelegen! Toen ben ik - op weg van mijn werk naar huis - water gaan tappen uit de kraan van een buurman verderop. Op de fiets had ik een 10-liter jerrycan, die ik vulde met drinkwater; met zijn goedgevonden natuurlijk. Dit was om mee te koken, want om ons te wassen gebruikten we het slootwater. Je kunt rustig zeggen dat we heel lang hier in huis hebben gekampeerd.

Rijke vogelstand

“Ik was in Weesp in de leer voor fotograaf, ik was toen al bezeten van fotografie. Kwam in dit gebied voor het fotograferen van vlinders. Hier in de tuin, mocht ik mijn statief neerzetten.

En ik kon de boot lenen. Ik ging mee met de visser, die in de Spiegelpolder mocht vissen. Zo heb ik veel van het vogelleven gezien. Vogelsoorten die hier veel voorkwamen waren de Kleine en Grote Karekiet, Roerdomp, en Woudaapje. Van Zwarte Stern en Visdiefjes zaten er hele kolonies, evenals van de meeuwen. De nesten van de sterns zag je aan de kant van het pad. Vanuit het huis zagen we de Wielewaal broeden. Het is nu allemaal minder. Ook de Ransuil, Bruine Kiekendief en Nachtegaal zijn weg, maar nu kom je in de polder de IJsvogel tegen.

Het was één groot concert. Gaandeweg werden die natuurgeluiden minder. Die veranderingen zijn zo geleidelijk verlopen, dat je niet kunt zeggen wanneer bepaalde vogels er niet meer waren. Ik denk, dat de teruggang van met name de vogelstand veel te maken heeft gehad met het vuile water uit de Vecht, dat op een

gegeven moment de polder in werd gelaten. Daarnaast werd er jacht gemaakt op meeuwen, want die scheten te veel. Die kolonies werden kleiner door de nesten leeg te halen en stuk te slaan.

Je wilt het misschien niet geloven maar toen we hier pas woonden vulden de mensen manden vol eieren, voor het vee. Eieren van alle mogelijke vogels. Dat kon toen, want er waren er genoeg.

Een echte Einzelgänger

Zoals gezegd woonde de jonge Evert in Weesp, ging hij naar een christelijke school, was lid van de NJN, de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie. Daar mocht je tot je 23^e lid van zijn verduidelijkt hij. “Met fotograferen begon ik bij de NJN. Ik vond het heerlijk om de flora en fauna vast te leggen. In die tijd leerde ik ook Jan Bos en andere vogelaars kennen. Het vogelaarswereldje was toen nog heel klein. Het idee ontstond om samen iets te beginnen, wat resulteerde in oprichting van de Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken.. Tijdens de oprichtingsdag heb ik mijn mezenfilm laten zien.

Ik ging deelnemen aan de vogelcursus, als cursusleider. Vertoonde niet alleen mijn mezenfilms, maar ook de film die ik gemaakt had in de nesten van Staartmezen en van het Winterkoninkje.

Kijkend over het water

De Vogelwerkgroep is eigenlijk niets voor mij, ik ben een Einzelgänger. Rie en ik gingen dan ook nooit mee met de excursies; te veel mensen. We trokken het liefst samen de natuur in. Vogels zie je dan ook het best.

Ik zoek geen nesten, heb ik nooit hoeven doen. De vogeltjes vertellen het me. Ik zie aan het gedrag, precies waar hun nest is. Dan bekijk ik

het, en ben direct daarna wég! Ik vertel ook niet waar ik het nest heb gezien, want dan is het gedaan met de rust. Veel vogelaars van nu vind ik net postzegelverzamelaars.“ Hij is wars van het moderne ‘gejaag op soorten’.

“Na mijn pensionering ben ik gaan beeldhouwen. Niet voor geld; ik verkoop mijn werk niet. Het klinkt misschien gek, maar van binnenuit móet ik het gewoon doen. Ik moet bezig zijn, ik kan niet niets doen.” En dat kun je ook wel zien; in huis staan her en der houten figuren en voorwerpen. Zijn vrouw vult aan, al wijzend: “Al deze meubels, alle kasten heeft Evert zelf gemaakt. Ja ook de bank waarop je zit. “ Ongelooflijk.

Evert Boeve maakt uit hout de fraaiste kunstwerken

Met heel veel geduld

Ook het filmen was voor Evert iets dat hij helemaal alleen deed, in alle rust. Hij liet de vogels langzaam maar zeker wennen aan zijn camera en aan zijn aanwezigheid. Op die manier heeft hij ook de film van en in een eendenkooi gemaakt, in opdracht van Het Noord-Hollands Landschap.

“Er zijn er nog 100 in Nederland. En de meeste kooikers willen helemaal geen pottenkijkers, want die eenden hebben rust nodig. Er zijn er nog maar drie waarin (wilde) eenden gevangen worden. Ik vond er een in Noord-Holland, eigendom van een verzekeringsmaatschappij. Het werd een cultuurhistorische film. Ik doe dat filmen zo, dat het vogeltje op zijn nest langzaam aan mijn aanwezigheid went. Dat is een lang proces, waarin veel tijd gaat zitten. Veel geduld moet je hebben; ik heb nog nooit

een nest verstoord. In de eendenkooi trof ik ook andere vogels aan, die daar - heel beschermd - ook leefden, zoals het Oeverloperkje, de IJsvogel, de GrauweVliegenvanger, de Roodborst, etc.”

“Ik ben oorspronkelijk opgeleid tot instrumentenmaker. Haalde het diploma fijnmechanica en nog meer diploma’s op dat terrein. Dat hield op in de oorlog. Ik zat ondergedoken bij een kunstenaar die me tekenles gaf.” De tekeningen, zoals die van twee met elkaar babbelende Meerkoetjes, kun je zien in het boek van de Googelaars, driehonderd jaar bewoners op en rond de oude Goog. Je kunt Evert Boeve met recht een gedreven kunstenaar noemen. Vroeger was hij ook gedreven, maar dan anders. Zo waren hij en zijn vrouw de oprichters van Kritisch Faunabeheer. Dat had te maken met hun verzet tegen elf jachthutten en tegen het feit dat er volop werd gejaagd.

“Nu moeten we politiek niet teveel met elkaar praten. Ik ben veel toleranter dan hij,” lacht Rie. Hij: “Ik vlieg er dan meteen tegenin!” Zo schreef hij onlangs nog een kritisch stuk over wat er nu speelt rond de IJsvogels. “Begrijp me goed, ik heb niets tegen Jelle, maar ik ben het gewoon niet eens met bepaalde zaken.”

Hecht stel

Ook hebben ze samen veel gereisd, vrijwel over de hele wereld. Maandenlang verbleven ze in IJsland, in Aziatische landen. Ze praten over de reis in 1985 door Turkije, nog vóór het massatoerisme; tentje mee en met een gehuurde auto. “We deden alles met zijn tweeën. Duur hoeft reizen niet te zijn: gewoon eten kopen zoals je thuis ook doet. Niet in hotels slapen of eten in restaurants. Want dan ben je gauw weer thuis!”

En lichamelijk nog altijd zonder klachten? vraag ik voorzichtig..

“We kanoën nog,” roept Rie opgewekt. En met hun VW-busje, dat sober is aangepast, trekken ze door Europa. “We slapen gewoon op de bodem,” zegt Rie monter. Ik kijk haar vol bewondering aan. En vraag me stilletjes af of ik, eenmaal in de zeventig, ook nog zo levenslustig zal zijn!

Foto's beschikbaar gesteld door E. Boeve

Een verbeterde nestkast voor spreeuwen

De meest gebruikte nestkast voor Spreeuwen is lang niet ideaal. Nestjongen zijn niet in staat hun uitwerpselen buiten het nest te deponeren met als gevolg verregaande onhygiënische toestanden in de nestkast tegen de tijd dat de jongen moeten gaan uitvliegen. In dit stuk beschrijf ik een ontwerp van een nestkast die jongen wél in staat stelt hun nest schoon te houden.

Guus van der Poel

De meest gebruikte nestkast voor Spreeuwen heeft een bodemoppervlak van ongeveer 15x15 cm en een hoogte variërend van 25 tot 50 cm. Voor het vlieggat dat zich in de bovenste helft aan de voorkant van de nestkast bevindt, wordt 45 mm voorgeschreven. Taapken (1974) en Gallacher (1978) gaan uit van een hoogte van 25-30 cm. De commercieel aangeboden nestkasten zijn zonder uitzondering 50 cm hoog.

Als voormalig nestkastcontroleur heb ik ervaring opgedaan met dit laatste type nestkast. In de jaren 1992 tot 1997 controleerde ik de nestkasten in het park van kasteel Sypesteyn in Loosdrecht. Het was de gewoonte om de jongen enkele dagen vóór het uitvliegen te ringen. Ringvergunninghouder Daan Buitenhuis was steeds bereid om dat karwei voor zijn rekening te nemen. Behalve Spreeuwen ringden we ook Kool- en Pimpelmezen, Boomklevers, Bonte Vliegenvangers en Ringmussen. Er waren vier spreeuwenkasten die vrijwel elk jaar bezet waren. In tegenstelling tot alle andere soorten was het ringen van Spreeuwen geen pretje. Zonder uitzondering was het in de nesten een vieze, stinkende blubberzooi. De jongen stonden in hun eigen uitwerpselen, het verenpak geheel en al doorweekt. Eigenlijk te vies om beet te pakken. Dus handschoenen aan! Wij vroegen ons steeds weer af óf en hóe deze jongen zouden kunnen uitvliegen. Toch waren de nestkasten bij de volgende controleronde (een week later) altijd leeg. Maar een goede start van het leven in de boze buitenwereld is anders.

Op een camping in Corsica (eind mei 2007) heb ik gezien dat het er bij Spreeuwen in een natuurlijke nestholte heel anders aan toe gaat. Voor mijn caravan gezeten kon ik genieten van het af- en aanvliegen van Zwarte Spreeuwen

(nauw verwant aan onze Spreeuw), die hun nest hadden in een voormalig spechtenhol op ooghoogte in de dichtstbijzijnde boom op 5 meter afstand.

Voeren van jonge spreeuwen

Foto: G. van der Poel

Met mijn videocamera op schoot kon ik zo een flink aantal voederbeurten op band vast leggen. Er waren twee jongen die om beurten luid bedelend in de nestopening zaten in afwachting van een volgende lading insecten. De jongen zaten al goed in de veren. Eén jong had nog twee grappige donspluimpjes op zijn kop. Er was geen spoor van besmeuring van het verenpak te bekennen.

Poepen

Foto: G. van der Poel

Dit is ook niet verwonderlijk want in een dergelijke nestholte zijn jongen van die leeftijd (naar schatting 17-19 dagen oud) in staat zich na een voederbeurt om te draaien en hun ontlasting door het vlieggat naar buiten te spuiten (zie foto).

De grond aan de voet van de boom was bezaaid met witte ‘droppings’. Mijn conclusie was dat de standaard spreuwenestkast niet deugt, omdat de jongen niet in staat zijn zich hoog in de nestkast om te draaien en hun poeperd (pardon cloaca) voor de opening te houden. Hun ontlasting belandt dus niet buiten, maar in de nestkast met kwalijke onhygiënische toestanden tot gevolg.

Dit voorjaar en route naar IJsland hadden we een tussenstop van een halve dag op de Far Oer. Daar zag ik een vreemd type nestkast (zie foto). Acht van deze kasten waren rondom een stevige paal in verschillende windrichtingen aangebracht. De kasten werden druk bezocht door voer brengende Spreeuwen. In enkele kasten waren de jongen zo groot dat ze voor de nestopening verschenen om voedsel aan te nemen, vaak met de voorspelbare nasleep. Aan de voet van de paal was de grond bedekt met de bekende ‘droppings’.

De kast heeft een nestkuil van 15x15 cm en een bovenverdieping die als een maisonnette aan de voorkant uitsteekt. Het verschil met een maisonnette is dat de ingang in de bovenverdieping zit. Om in de bovenverdieping te komen moet een jonge Spreeuw een hoogte van maximaal 15 cm overwinnen. Ze kunnen dat vanaf een dag of 12-15. Voor die tijd is de ontlasting geen probleem omdat er dan een stevig vlies omheen zit dat de ouders in staat

stelt de poeppakketjes mee naar buiten te nemen. Na die leeftijd wordt de ontlasting veel meer dun-vloeibaar en is er geen vlies meer aanwezig.

FarOerkast

Foto: G. van der Poel

Het is dan noodzakelijk dat de jongen hun ontlasting buiten het nest kwijt kunnen. Ik heb op de Far Oer maar kort de tijd gehad om de gang van zaken in dit type nestkast te observeren, maar wat ik ervan zag heeft mij ervan overtuigd dat dit type spreuwenestkast veruit de voorkeur verdient boven het gangbare standaard type.

Geraadpleegde literatuur:

Gallacher, H. (1978) – De Spreeuw. Dieren Dichterbij. Spectrum,
Taapken, J. (1974) - Elseviers Vogelvademecum

Vliegensvluggertje

Vliegensvluggertjes: de e-mail-Nieuwsbrief van Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, bedoeld om de leden snel en adequaat te informeren. De verschijning is onregelmatig; alleen wanneer het nodig is. Gebruik is gemaakt van zoveel mogelijk bekende e-mailadressen van onze leden. Gewerkt wordt aan een systeem waarbij u uzelf kunt aan- en afmelden op de site, maar tot die tijd kan dat per e-mail: nieuwsbriefvvg@vwggooi.nl

Excursie naar Naturwildpark Hohe Mark in Duitsland

Het gaat om een groepje van tien VWG-leden, van wie de meesten nog maar al te graag meedoen aan activiteiten die niet te veel van de lichamelijke conditie vergen, een beetje de smaak van het buitenland laten proeven en redelijk comfort en privacy bieden. Vooral de leden van zo ongeveer het eerste uur, vitaal genoeg om mee te doen met activiteiten, gezellig genoeg om mee te kwekken over hoe fijn het vroeger wel niet was en geïnteresseerd genoeg om met anderen op te trekken. Voor dit groepje mensen bleek het van 15 t/m 18 oktober 2008 goed toeven in Duitsland: op precies 200 autokilometers van 't Gooi, in het prachtige gebied van "Naturwildpark Hohe Mark".

André Kerkhof

Dag 1.

De eersten vertrokken nog in het donker, anderen wat later. Zij kwamen om half elf aan bij het gemütliche familiehôtel Jägerhof in Flaesheim; de laatsten arriveerden halverwege de middag. Alle deelnemers bij elkaar hadden vandaag (15 oktober) precies een gemiddelde leeftijd van 70 jaar, 4 maanden en 10 dagen. Het begon goed: een heerlijke wandeling door bos en hei in het wondermooie gebied van Naturwildpark Hohe Mark.

Prachtige herfstkleuren versierden de natuur, maar bijna geen vogel te zien. Wel verderop, langs de Halterner Stausee, vlakbij de Lippe. Het klapstuk was een showende Visarend: het blijft een prachtvogel om zo te zien zweven. De dag werd gezellig afgesloten met een gemeenschappelijke borrel en natuurlijk een gezamenlijk diner. Morgen wordt een mooie dag.

Dag 2.

De dag kon niet beter voor onze vogelaars beginnen, want Helmoet zag ze vliegen (nadere uitleg volgt niet). Elsje leverde een probleem op: volgens Ben ging zij vreemd.

Eerst was zij met Auke, later was Helmoet aan de beurt en uiteindelijk papte zij aan met André. Dit dient wel in vogelaarstermen te worden gelezen.

In de omgeving van het hotel zijn diverse meren (waarom die Duitsers dat Seeën blijven noemen, zal voor ons wel een raadsel blijven). Ook is het een raadsel waarom bijna al die meren niet zijn te benaderen, omdat zij zijn afgezet met hekken en daardoor ontoegankelijk blijken te zijn. Op de kaart is dat niet te zien. Een bezoek aan het Roofvogelopvangstation stelde teleur: niemand aanwezig, aanbellen hielp niet, opbellen leverde een voicemail op. In Duitsland bel je niet, want dat betekent blaffen, dus hebben we angerufen. En toch was er veel te zien: overvliegende lawaai makende, luid gakkende Grauwe Ganzen. Waarschijnlijk komen ze uit de Bovenmeent en herkenden zij ons. Ook over elkaar heen duikelende Buizerds en als klapstuk een Ruigpootbuizerd.

Na een bezoek aan het fraaie stadje Haltern am See, met o.a. een perfecte ijssalon, werd de dag weer afgesloten met een gezamenlijke borrel en een heerlijk diner.

Morgen wordt weer een fijne dag.

Dag 3.

De laatste volle dag al weer. En wat voor een dag: direct al aan het begin een “rondje om de kerk” gemaakt en dat leverde heel wat op, van Kuifmees tot Groene Specht en nog veel meer. En dan die bewoner van zo’n idyllisch gelegen woning aan de rand van een prachtig uitzicht: “Was machen Sie hier?” klonk het op norse toon. Voorzichtig uitgelegd dat wij Hollanders zijn, op zoek naar vogels. De toon veranderde, een schoonzus van hem is geen Holländerin maar Niederländerin, hij had zelf al 73 vogelsoorten rondom zijn huis waargenomen, kom even mee naar binnen, kijk naar het uitzicht achter, kijk eens naar mijn vogelboek, neem het maar mee, alles heb ik er in aangetekend, breng het wel terug. Is dat geen mooi begin van een dag waarop de zon zich ook uitbundig laat zien?

Wim wist nog een leuk meertje. Klopt, het meertje was leuk, maar er was werkelijk niet één vogeltje te zien.

Door naar Naturwildpark Granat: honderden damherten, moeflons, wilde zwijnen, hangbuikzwijntjes, lynxen en nog veel meer, de meeste vrij rondlopend in de uitgestrekte maar wel omheinde natuur. En vele vogels genoten mee, hele zwermen Witte Kwikstaarten, een Geelgors, Zanglijsters, Koperwieken en meer.

De laatste bestemming van deze dag was het fraaie plaatsje Raesfeld, met een prachtig uit de

middeleeuwen stammend kasteel met daarnaast een zeer modern informatiecentrum.

Moe maar voldaan, zo heet dat nu eenmaal, ging het gezelschap weer naar “huis”: Hotel Gasthof Jägerhof in Flaesheim, op naar de laatste gemeenschappelijke borrel en het laatste gemeenschappelijk diner. Als extra kwam de hotelier: hij had ons bezoek zo op prijs gesteld, dat hij ons graag iets te drinken aanbood. En wie kan zo’n aanbod weigeren. Morgen is de laatste dag, de terugreis door een met herfstkleuren getooidde natuur zal weer prachtig zijn.

Dag 4.

De dag van de terugreis. Nog even een “rondje om de kerk” gemaakt, tevergeefs gezocht naar die gisteren zo mooi waargenomen soorten. Even was er hoop: een IJsvogel. De kleur van het stuk plastic klopte, precies het kobaltblauw van de IJsvogel. Ook nog het boek teruggebracht bij die achteraf vriendelijke Duitser, nog even staan kijken bij een wolkje Staartmezen en toen was het tijd om afscheid te nemen. De oudste deelnemers bedankten: zij hadden het fantastisch gevonden, even weg uit de sleur van alledag waarin zij na wat operaties terecht waren gekomen. Bedankt voor alle aandacht, bedankt voor wat de Vogelwerkgroep ook voor de wat oudere leden kan betekenen. De laatste handen werden geschud, de laatste kussen werden uitgedeeld, om 10.00 uur was iedereen weer op weg naar huis. Het afscheid was geen afscheid: het tot ziens, tot de volgende keer waren de uitdrukkingen die om herhaling van een soortgelijke excursie vroegen.

Het was mooi, heel mooi geweest.

Foto's: André Kerkhof

Nieuwe uitgaven van de Vogelwerkgroep

Publicaties zijn te lenen uit de verenigingsbibliotheek. De medewerkers krijgen gratis een exemplaar. Bij de weidevogelbeschermingswerkgroep, waarvan hieronder het verslag is samengevat zijn nieuwe medewerkers van harte welkom.

Dick Jonkers

Weidevogelbescherming in het westelijk Eemgebied in 2008

Kieveit

Foto: website VWG

De agrariërs en weidevogelbeschermers in Eemland hebben in het broedseizoen weer heel wat werk verzet. De eerst genoemden zochten de nesten en markeerden die; de agrariërs droegen hun steentje bij door deze en de jonge

vogels te sparen bij hun werkzaamheden. Met veertig weidevogelbeschermers zijn op de landerijen van 42 agrariërs beschermingsactiviteiten ontplooid. In totaal ging het om 806 ha grasland en 115 ha bouwland. Daarop zijn maar liefst 746 nesten gevonden van tien vogelsoorten. Koploper was de Kievit(494) gevolgd door de Grutto(139). Van de steltlopers waren verder nog aanwezig Tureluur(43), Scholekster(32), Kluut (17) en Bontbekplevier (12). Andere soorten die min of meer toevallig broedend zijn aangetroffen waren: Slobeend (6), Krakeend (1), Zomertaling (1) en Veldeeuwerik (1). Opmerkelijk is het aantal Kluten dat nu alle veel jaren achtereen op hetzelfde akkerbouwperceel tot broeden komt. Van het totale aantal nesten kwamen er 309 (41,3%) niet uit. Bij 244 nesten was predatie de oorzaak. Kraaien en hermelijnen namen hiervan 44 nesten (5,8%) voor hun rekening.

Weidevogelbescherminggroep Westelijk Eemgebied 2007. Resultaten-Verslag 2008. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken. Hilversum. Uitgave 170.

Inventarisatie Maatpolder Buitendijks in 2008

De broedvogelinventarisatie van de Maatpolder Buitendijks in 2008 leverde 23 verschillende soorten broedvogels op. Hiervan waren zeven soorten moerasvogels, wanneer de Grauwe Gans ook daartoe wordt gerekend. Er kwam één soort van de Rode Lijst voor: de Grutto. De Grauwe Gans en de Kleine Karekiet gingen aan kop met respectievelijk 58 en 55 broedparen. Hun aantallen waren meer dan verdubbeld t.o.v. 2006. Andere talrijke broedvogels waren Oeverzwaluw (41 paren) en Rietgors (31 paren). Ook Blauwborsten (8

paren) waren weer aanwezig. Als uit het niets verschenen dit jaar Baardmannen, die met 8 paren acte de présence gaven. Nieuw was dit jaar ook de vestiging van een paar Bontbekplevieren. Evenals vorig jaar broedde er weer een paar IJsvogels tussen de Oeverzwaluwen in de kolonie. Een paar Holenduiven vestigde zich in een stalen pijp die uit het water stak. Van de roofvogels waren een paar Bruine Kiekendieven en een paar Torenvalken aanwezig.

Jonkers, D.A. 2008. Broedvogelinventarisatie Maatpolder Buitendijks in 2008. Uitgave: 171. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken Hilversum. 13 blz. + bijlagen.

Boekbespreking

Dick Jonkers

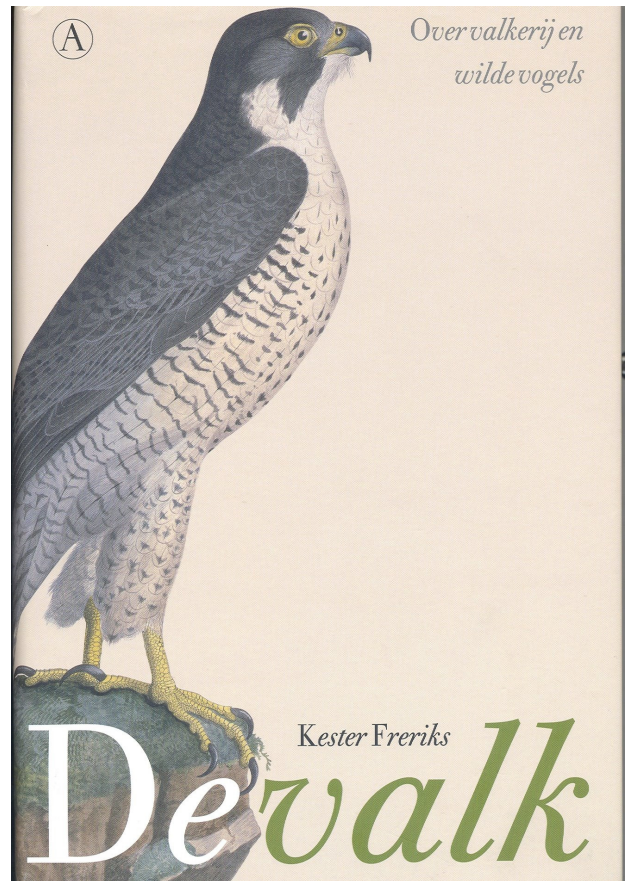
Kester Freriks: *De Valk*

Valkerij en wilde vogels zijn onverenigbare werelden, want vrijheid is een wezenlijk kenmerk van wilde vogelsoorten. In 'De valk' lopen als een rode draad de oefeningen van de auteur met een gewonde Slechtvalk die uiteindelijk na zijn herstel de vrijheid herkrijgt.

Deze publicatie is zowel een historische geografie als een valkenroman. Beeldend zijn de waarnemingen en opmars van de 'stadsslechtvalk' in de Nederlandse hoogbouw. Valkenierstermen worden verklaard en voortdurend komt de geschiedenis van de valkerij aan bod. Historie en persoonlijke ervaringen wisselen elkaar af, evenals diverse interessante weetjes en feiten.

Het gaat hier niet alleen over de Slechtvalk in het bijzonder, maar ook over andere roofvogels. De jacht aan de Europese vorstenhoven was vroeger gemeengoed. Hollandse en Vlaamse valkenvangers en valkeniers genoten grote faam. De plaats Valkenswaard is een verwijzing naar de daar vroeger uitgeoefende valkenvangst. Voor de met de wereld van de valkerij onbekende lezer gaat een wereld open.

De auteur uit zijn liefde voor valken in hun wilde staat. Nog steeds spelen in de valkenierswereld commerciële belangen een rol. Er wordt een richtingstrijd gevoerd en er zijn voortdurend meningsverschillen. De protesten tegen roofvogelshows in en buiten de valkerij zijn daar een voorbeeld van. Wat voorop zou moeten staan is, dat de valkerij een eeuwenoude cultuurhistorische en wetenschappelijke traditie herbergt en het behoud daarvan van groot belang is.

Wat eenmaal verdwenen is komt nooit meer terug.
Een met passie geschreven boek.

Kester Freriks 2008: *De valk*. Over valkerij en wilde vogels.

Atheneum—Polak & Van Gennep, Amsterdam. Gebonden. 176 blz. 23,4 x 16,2 x 2,8cm. 32 afbeeldingen in kleur. ISBN 978 90 253 6382 6. Prijs € 22,50.

Utrechtse natuur- en milieuprijs

Ons lid **Gert Bieshaar** is genomineerd voor de Utrechtse natuur- en milieuprijs. De prijsuitreiking vindt plaats op vrijdag 14 november 's middags.

Als gevolg van regelgeving en nieuwe stalontwerpen verdwijnt de boerenzwaluw langzaam maar zeker uit het boerenland en van het boeren erf. Als alternatief wordt nu nestgelegenheid gecreëerd onder bruggen en duikers.

Voor meer informatie: zie de website.

Mutaties Ledenbestand okt. 2008

Nieuwe Leden

Mw E C Beels	Ir. Menkolaan 11	3761 XJ	Soest	06 22555086	G
Mw M Hooghoudt-Barendrecht	Naarderstraat 316	1271 NY	Huizen	06 53924337	G
Mw A de Jager	Baljuw 26	1412 DL	Naarden	035 6943377	G
G W Keij	Stalpaertstraat 111	1222 HT	Hilversum	06 20727862	G
Mw W Rip	Amersfoortsestr.weg 112	1411 HJ	Naarden	035 6984930	G

Adreswijzigingen

Natuur en Vw Alblasserwaard	Matenaweg 1	3356 LS	Papendrecht	0184 412618	M
Vogelwerkgroep Wierhaven	Charles van der Nootstr. 3	1718 XS	Hoogwoud	0226 355158	M
F F van de Woord	Lindengouw 110	1351 LJ	Almere	035 6945658	G

Overleden

J de Vlieg	Veenbessenstraat 280	3765 BH	Soest	035 5415672	G
------------	----------------------	---------	-------	-------------	---

Bedankt

Mw W Groot	Melkweg 15	1251 PP	Laren	035 5311757	G
Mw A J Hansen	Jonkh. van Sypesteijnln 39	1231 XM	Loosdrecht	035 6218895	H
L J J Hillen	Van Limburg Stirumstr. 9	1272 EN	Huizen	035 5254191	G
Mw C van den Hoed	Jonkh. van Sypesteijnln 39	1231 XM	Loosdrecht	035 6218895	G
Mw D Koopman	Kerkstraat 51	1271 RK	Huizen	035 5265689	G
Mw F de Kruif	De Dam 72	1261 KY	Blaricum	035 5258299	G
J Ram	Burg. Bletzstraat 32	1109 AL	A'dam Z-O	0294 416001	G
Mw B Ram	Burg. Bletzstraat 32	1109 AL	A'dam Z-O	0294 416001	H
Mw M Schaap-Neuteboom	Rivierahof 19	1394 DB	Nederh. den Berg	0294 254592	G
Mw A Schoenmaker	Sint Janslaan 15	1402 LM	Bussum	035 6980252	G
D Scholten	Rietmeent 62	1218 AX	Hilversum	035 6931076	G
H Terlingen	Frans Langeveldlaan 17	1251 XW	Laren	035 5317915	G
Mw G de Weerd	Lange Heul 16	1403 NL	Bussum	035 6937492	G
Mw W Th van 't Zelfde	Singel 13	1261 XP	Blaricum	035 5380878	G

DE VOGELS HEBBEN NESTEN

De vogels in die kale populier
zitten gevaarlijk in de lucht

Het is of hun bestaan alleen
op overmoed berust

Het zijn vlekken in een breekbaar web
die vallen kunnen, elk moment

Ze kunnen nergens hutten bouwen
hun nesten worden in de herfst onthecht

Ze moeten levenslang de lucht vertrouwen
hun doden komen op de aarde terecht.

Renée van Riessen

Uit: "Licht zijn ze en de wolken tillen"
Uitg. Kwadraat, Utrecht 1999

Beleid en Begroting 2009

ALGEMEEN

Het beleid van het algemeen bestuur van de VWG is in 2009 allereerst gericht op het voortzetten van de bestaande activiteiten. De drie hoofdpunten zijn:

- het werven van meer leden;
- het ontwikkelen van een jeugdbeleid;
- het versterken van de samenhang binnen de vereniging.

Voor de ledenwerving wordt weer een flyer toegevoegd aan de contributienota om zoveel mogelijk huisgenoten lid te maken en om gewone leden te werven. Ook is een flyer beschikbaar om bij andere activiteiten te gebruiken, zoals bijvoorbeeld in de promotiekrans.

Het ontwikkelen van het jeugdbeleid is nog in de beginfase. Na een verkenning zijn verschillende leden aangeschreven en gevraagd om hier over te discussiëren. De ervaringen van de jeugdcurcus zijn hierbij belangrijk. Het versterken van de samenhang binnen de vereniging is allereerst gericht op de subgroepen. Gesprekken dienen te worden aangegaan met de werkgroepen over de interne verhoudingen. De onderlinge communicatie tussen diverse werkgroepen en het bestuur is verbeterd. Verder dienen de verslagen van de subgroepen onderling te worden uitgewisseld.

Er worden wederom vijf contactavonden georganiseerd, waar subgroepen zich presenteren. Door het invullen van de vacature Coördinator Avifauna wordt weer structureel gewerkt aan de cohesie tussen de verschillende werkgroepen en aan afspraken voor onderzoek en rapportage.

Het bestuur wil de ambitie van de VWG voor natuurbescherming terugbrengen tot wat haalbaar is.

Dat wil zeggen doorgaan met praktische natuurbescherming en onderzoek en stoppen met ruimtelijke en bestuurlijke procedures. Natuurbescherming kan dan onderdeel worden van de SG Avifauna.

Een begin wordt gemaakt met een digitaal archief ten behoeve van de (genummerde) verslagen en andere zaken.

Onderzocht gaat worden hoe de communicatie met derden, bijvoorbeeld andere natuurgerichte instanties, gemeenten en pers, verbeterd kan worden.

De statuten van de vereniging en het huishoudelijk reglement sluiten niet altijd goed op elkaar aan en dienen gemoderniseerd te worden. Voorstellen daartoe zullen te zijner tijd aan de ledenvergadering ter goedkeuring worden voorgelegd.

Het beleid en de begroting voor 2009 blijven gericht op het goed functioneren als vereniging en het goed voortzetten van de bestaande activiteiten. Hieraan is nog genoeg te doen. Meer mensen moeten worden betrokken bij het werk van de vereniging, de drempels moeten worden verlaagd en er moet niet te veel hooi op de vork worden genomen, zodat men met plezier blijft werken. Als niet duidelijk is hoe nieuwe activiteiten kunnen worden uitgevoerd, is terughoudendheid vereist. Waar mogelijk zullen nieuwe initiatieven worden gesteund. We gaan door met ledenwerving en jeugdbeleid en het verbeteren van de cohesie tussen de verschillen de groepen. Als het haalbaar blijkt willen we meer doen aan de externe profilering van de VWG en de samenwerking met andere natuurorganisaties in het Gooi.

Beleid en begroting 2009: BELEID in letters en cijfers in €

INKOMSTEN € 14.400,-

Contributies (€ 12.000)

Voorgesteld wordt om de hoogte van de minimumcontributie vast te stellen op € 19,- voor gewone leden en € 6,- voor gezinsleden.

Giften (1.500)

Kijkend naar het verleden kan hiermede rekening worden gehouden.

Rente (1.500)

Toerekening aan Res. Fonds Eempolder (-600)

ALGEMEEN en BESTUUR -€ 3.000,-

Huisvestingskosten (-1.500)

Deze post wordt gebruikt voor zaalhuur bij Westerheem (De Broedplaats), kosten van huishoudelijke dienst en inrichtingskosten.

Bestuurskosten (-1.000)

Hieronder vallen o.a. de secretariaatskosten en de bestuursaansprakelijkheidverzekering.

Er wordt een begin gemaakt met de digitalisering van het archief. Hiervoor zullen twee externe harde schijven worden aangeschaft.

Representatie (250,-)

Dit is een nieuwe post waaruit de diverse kosten voor derden kunnen worden betaald, zoals een bloemetje hier en daar, de kosten van de oorkondes e.d.

Lidmaatschappen (-250)

Onze vereniging onderhoudt ook contacten met andere organisaties, soms op basis van een ruilabonnement.

SG ALGEMENE ZAKEN -€ 450,-

Ledenadministratie

Dit omvat o.a. de kosten van acceptgiro's en portiekosten, olopende (Post)bankkosten en diversen

SG EXCURSIES

-€ 300,-

Het organiseren van excursies is een wezenlijk deel van de activiteiten van de Vogelwerkgroep.

Doel van de excursies is het verbreden en verdiepen van de kennis van vogels binnen de vereniging. Daarnaast hebben de excursies ook tot doel de onderlinge band tussen de leden te versterken.

Om deze doelstellingen recht te doen, worden de volgende excursieactiviteiten georganiseerd:

- Gewone excursies: Ongeveer 2 keer per maand (15 tot 20 per jaar) een excursie van een halve of hele dag binnen of buiten het werkgebied van de Vogelwerkgroep.
- Weekeindexcursies: Ongeveer 2 keer per jaar wordt er een excursieweekende georganiseerd in een gebied buiten het eigen werkgebied.
- Openbare excursies: Ongeveer 1 tot 3 keer per jaar wordt een speciale openbare excursie georganiseerd, waarbij niet-leden worden uitgenodigd om deel te nemen. Deze openbare excursies zijn vooral bedoeld om ook niet-leden kennis te laten maken met vogels kijken en de interesse hierin verder aan te wakkeren. Op deze wijze verwachten we ook de belangstelling voor het lidmaatschap van onze Vogelwerkgroep te wakkeren.

Hiertoe is uit het ledenbestand een groep excursieleiders samengesteld. In onderling overleg worden door deze groep excursielocaties bedacht en excursieleiders aangezocht.

Leden betalen contributie en hebben daarvoor onder andere ook recht op gratis deelname aan de gewone excursies, voor zover hier geen speciale kosten voor gemaakt hoeven te worden, zoals bij vaarexcursies e.d. De kosten die voor gewone excursies worden gemaakt komen daarom ten laste van de algemene middelen van de vereniging. Ook de kosten die de excursiecoördinator maakt uit hoofde van zijn functie en als bestuurslid komen ten laste van de verenigingskas. De kosten van de weekends worden integraal door de deelnemers gedragen. Alle kosten voor deze weekeindexcursies worden gedekt door de inkomsten uit deelnemersbijdragen en komen niet ten laste van de algemene middelen van de vereniging.

De excursies worden twee keer per jaar in bijeenkomsten van de excursieleiders voorbereid. In die bijeenkomsten wordt het programma van de voorgaande periode geëvalueerd, het nieuwe programma opgesteld, worden voorstellen en ideeën voor nieuwe excursies besproken, worden excursieleiders gevraagd en toegedeeld en worden knelpunten besproken en opgelost. Ook bijzondere excursies en de bestemming van de weekends worden op deze manier voorbereid. Het programma wordt vervolgens gepubliceerd in De Korhaan.

De subgroep excursies heeft zich in 2008 beraden op de weg die zij in de toekomst gaat volgen. Er zijn diverse ideeën om het excursieaanbod nog gevarieerder te maken. Gedacht wordt meer aan te haken bij de activiteiten die in de Vogelwerkgroep plaatsvinden en gebruik te maken van de aanwezige kennis en ervaring. Voor 2009 is het programma in voorbereiding. Wel staat al vast dat het voorjaarsweekeinde in het gebied de Hoge Venen in België zal plaatsvinden. Naar verwachting zullen er weer om en nabij 20 excursies georganiseerd

worden, waarvan enkele ook openbaar zullen zijn.

Bijdragen voorjaarsexcursie:

prognose 50 deelnemers à € 10,- (500)

Kosten voorjaarsexcursie (-500)

Najaarsexcursie is PM

Eventuele verschillen van de weekendexcursies worden verrekend met het eigen werkkapitaal.

Vergader-, voorbereidings- en uitvoeringskosten gewone en openbare excursies: (-300)

COMMISSIE BUITENLAND

€ 0,-

Door de reizen naar het buitenland worden beginnende vogelaars op weg geholpen, wordt het enthousiasme voor het vogelen gestimuleerd, neemt de kennis over minder vaak voorkomende soorten sterk toe en worden de onderlinge contacten verbeterd. Nieuw is dat meer aandacht besteed gaat worden om leden blijvend bij de VWG te betrekken. In 2009 wordt tenminste één reis georganiseerd.

De organisatie is nog niet geheel rond, maar gerekend wordt op 30 deelnemers à € 500,- (15.000)

Kosten (-15.000)

Eventuele verschillen worden verrekend met het eigen werkkapitaal.

SG AVIFAUNA

-€ 1.375,-

Beleid Coördinatieteam(-700)

Aandachtveld 1: Bekendheid avifaunawerk verhogen.

- Presentaties door werkgroepen tijdens contact- en lezingavonden.
- Bijdragen van de werkgroepen en het CT op internet van VWG.
- Berichten via de interne nieuwsbrief (het "Vliegenvluggertje").

Aandachtveld 2: Ondersteunen werkgroepen.

- Behoeften aan ondersteuning bij werkgroepen peilen en daarop inspelen.
- Ondersteunen bij het verwerken en rapporteren van de onderzoeksresultaten.
- Actief stimuleren van leden om mee te doen met avifaunawerk.
- Drempel voor deelname verlagen met begeleiding en opleiding.

Aandachtveld 3: Natuurbescherming als gezamenlijk aandachtsveld opnemen in de avifauna.

- Dit is een aandachtsveld, dat nog besproken moet worden met de huidige subgroep natuurbescherming.
  - Natuurbescherming als vast agendapunt tijdens vergaderingen avifauna.
  - Teams per gemeente samenstellen. Per gemeente een groepje van daar inwonende leden samenstellen, die lokale kennis van vogels en verbetermogelijkheden onder aandacht van gemeente brengen.
  - Teams per vogelrichtlijngebied (Natura 2000) samenstellen, die lokale kennis van vogels en verbetermogelijkheden onder aandacht van beheerders brengen.
  - Samenwerking zoeken met andere natuurbeschermingsorganisaties om vogelkennis in te zetten om verbetermogelijkheden onder de aandacht te brengen en bedreigingen tijdig af te wenden.
- De kosten ontstaan door de vergaderingen.

Getracht wordt om voor de kosten van productie van (broed)vogelinventarisatierapporten een tegemoetkoming te verkrijgen van de landeigenaar.

Weidevogelbeschermingsgroep

Westelijk Eemgebied (0)

De algemene doelstelling is: een optimale weidevogelbescherming in het Westelijk Eemgebied. Van oudsher hebben we te maken met boeren die legselbeloning ontvangen. De motivatie om er als boer ook zelf wat voor te doen en te laten neemt beslist toe. De effectief geworden A.I.W. Eemland (Afstemming Instrumenten Weidevogelbescherming Eemland) heeft een toenemend positief effect. De boeren sluiten contracten af met LBN (Landschapsbeheer Nederland) voor uitstel van maaien, laten staan van vluchtstroken e.d., wat zeer goed is voor de pullenbescherming. Dit vraagt veel extra tijd en aandacht van de beschermers. Het weidevogelbeschermingswerk verloopt steeds beter; dit geldt ook voor de ondersteuning door LEU (Landschap Erfgoed Utrecht). Er blijft een tekort aan goede beschermers; LEU heeft de cursussen voor Weidevogelbescherming in 2006 laten vervallen. De doelstellingen voor de komende periode zijn en blijven:

- het verder verbeteren van de relatie met de boeren; ze spreken ons nog wel eens aan op zaken waar we geen invloed op hebben;
- het blijven werken aan begeleiding van 'perspectiefbiedende' vrijwilligers, door ze mee te laten lopen met de 'goeien'.

Er is maar een beperkt aantal vrijwilligers dat verantwoordelijkheid wil dragen voor een stukje organisatie / administratie; veel komt dus neer op de coördinatoren.

De algemene kosten, zoals kopieën, vergunningen, kaarten, porti, autokosten en bijeenkomsten worden geraamd op circa € 1.150.

In andere behoeften wordt voorzien door de landschapsbeheerorganisaties van Utrecht en Noord-Holland, zoals: markeerstokken, nestbeschermers, borden, met de tekst 'Vrijwillige weidevogelbescherming' voor aan de hekken van de te belopen percelen, veldboekjes, formulieren., instructieboekjes voor vrijwilligers, folders, voorlichtingsmateriaal., verzorgen van cursussen voor aspirant-beschermers.

Aan boeren die vergoedingen ontvangen voor legselbescherming, wordt door de vergoeding betalende agrarische natuurverenigingen gevraagd om 10% te geven aan de weidevogelbeschermingsorganisatie. Dit is echter volledig vrijwillig! Op grond van in vorige jaren ontvangen bedragen en toezeggingen van de boeren wordt verwacht in 2009 meer dan € 1.150 te ontvangen. Eventuele verschillen worden verrekend met het eigen werkkapitaal.

Zwaluwenonderzoek (-300)

De lang lopende monitoringprojecten van de Huiszwaluwen en Oeverzwaluwen worden voortgezet. De resultaten worden in De Korhaan gepubliceerd en doorgestuurd naar SOVON. Tot nu toe is de stand van de Boerenzwaluwen alleen bijgehouden in de Eempolders. Er zijn plannen bij

Vogelbescherming Nederland

om een project op te zetten, waarbij meer gegevens worden verzameld die kunnen leiden tot een betere bescherming van de Boerenzwaluw. De belangstelling voor onderzoek naar het voorkomen Gierzwaluwen staat op een zeer laag pitje.

De bescherming van de Huiszwaluw, die overlast kan veroorzaken zal voortdurend aandacht behoeven. Er zal ook aandacht moeten blijven voor plotseling opduikende kolonies van Oeverzwaluwen, vooral op plaatsen waar werkzaamheden worden verricht. Hetzelfde geldt voor plaatsen waar Gierzwaluwen nestelen. In eerste instantie zal altijd overleg plaatsvinden met de betrokkenen om verstoring en verdwijning te voorkomen. Als uiterste pressiemiddel kan handhaving met hulp van de Flora- en Faunawet worden ingezet. Voorlichting en zo mogelijk hulp door verschaffing van kunstmatige nestgelegenheden zullen voor alle zwaluwen een belangrijke rol blijven spelen. Voor de Gierzwaluwen begint na jarenlange inzet eindelijk hoop te gloren aan de horizon door overleg en samenwerking met woningbouworganisaties. Het onderhoud en zo mogelijk stimuleren van het aanleggen van broedwanden voor Oeverzwaluwen zal worden voortgezet. Een nieuw onderzoek naar overleving wordt gestart. De kosten bestaan uit kopieer-, porti-, telefoon- en reiskosten

Werkgroep Steenuilen (0)

Omdat de successen uitbleven, met uitzondering van Eemnes (2 succesvolle broedsels), zijn de activiteiten voornamelijk beperkt tot de regio Eemnes. Er wordt geen gebied meer integraal geïnventariseerd. Slechts bekende territoria van Steenuilen worden gecontroleerd. In het voorjaar wordt geprobeerd minimaal een keer de kasten te bezoeken en eventueel schoon te maken. Nooit bezette vervallen kasten worden niet meer herplaatst. Nieuwe kasten worden slechts op door Steenuilen bezette plekken geplaatst. Voor zover mogelijk zullen de vergaderingen van de Steenuilenwerkgroep Noord-Holland worden bezocht. Tevens wordt de website daarvoor bijgehouden (www.steenuilnoordholland.nl). Er moet worden bekeken in hoeverre recente successen in de Eempolder structureel blijken en of het beleid of aandachtsgebied hierop moet worden aangepast. Het steenuilenproject is slechts nog een heel klein project wegens het nagenoeg uitblijven van succes. De te maken kosten van autokilometers voor het checken van territoria, het controleren, schoonmaken en plaatsen van nestkasten worden beschouwd als behorend bij een hobby. Dat geldt ook voor het bezoeken van vergaderingen van de Steenuilenwerkgroep Noord-Holland, telefoonkosten en aanschaf van montagemateriaal. Een ladder, folders en brochures, nestkasten en een website worden geregeld via de Steenuilenwerkgroep Noord-Holland, Landshap Noord-Holland en STONE. De kosten worden daarom begroot op € 0.

Broedvogelinventarisatie

Waterleidingplas Loenderveen (0)

Het project heeft in beginsel een looptijd van 5 jaar: van 2004 t/m 2008. In het vijfde en opeenvolgende jaar 2008 zijn de broedvogels geïnventariseerd rond de

waterleidingplas. Inmiddels is op basis van telefonisch overleg met Waternet en instemming vanuit de subgroep avifauna besloten om het project ook de komende jaren voort te zetten. Nadere details zullen komende maanden worden uitgewerkt. Voor de dekking van de onkosten voor de vrijwilligers zal jaarlijks een bedrag ter beschikking worden gesteld door Waternet. Daarbij zal er ook weer naar gestreefd worden om na aftrek van alle kosten extra financiële middelen voor de Vogelwerkgroep over te houden.

Evenals voorgaande jaren zal ook het opleiden van leden op het terrein van broedvogels inventariseren een belangrijk onderdeel van het project vormen.

Roofvogelwerkgroep (-200,00)

Roofvogels zijn uitmuntende graadmeters van de leefomgeving. Aan de top van de voedselpiramide krijgen ze alles wat op lagere trofische niveaus gebeurt in geaccumuleerde vorm voor hun kiezen. Klimaat, weer, veranderingen in habitat, voedselaanbod, nestelgelegenheid, mate van menselijke aanwezigheid, allemaal zaken die via roofvogels zijn te meten. Niet voor niets figureren roofvogels prominent in Natura 2000, Vogelrichtlijnen, Gedragscodes ...

Om betrouwbare informatie van roofvogels te verzamelen is veel ervaring en kennis nodig. Zelfs het verzamelen van basale parameters, zoals onderstaand, vergt vele honderden uren veldwerk per seizoen, nog afgezien van een even groot aantal uren achter het bureau. Door de gegevens in een landelijke database in te brengen (Werkgroep Roofvogels Nederland, SOVON Vogelonderzoek Nederland), krijgt het materiaal een meerwaarde die ijking van lokale gegevens ten opzichte van landelijke mogelijk maakt. De jaarlijkse rapportage, in elk eerste nummer van De Takkeling - het tijdschrift van de Werkgroep Roofvogels Nederland - staat borg voor toetsing en een snel overzicht van het afgelopen seizoen (tevens voorspellende waarde voor het aanstaande seizoen).

In Het Gooi/Utrecht is het onderzoek beperkt tot inzameling van basale parameters waarmee het lokale reilen en zeilen van roofvogels goed kan worden gevolgd, namelijk:

1. Het tegengaan van roofvogelvervolgving en verstoring van roofvogelnesten.
2. Het geven van voorlichting over roofvogels en hun plaats en functie in de natuur.
3. Het verrichten van onderzoek met als doel inzicht te krijgen in de ecologie van de roofvogels, alsmede het verkrijgen van inzicht in de populaties van de verschillende soorten roofvogels in haar werkgebied.
  - 3.1 Het inventariseren van alle paren van de verschillende soorten roofvogels in het werkgebied.
  - 3.2 Het lokaliseren van hun nesten en het volgen van het broedproces en vaststellen van het broedsucces.
  - 3.3 Het vaststellen van de legselgrootte en het meten van de eieren om het volume te kunnen berekenen. Het aantal eieren en het eivolume zijn o.a. indicaties voor broedsucces en conditie van de oudervogels.
  - 3.4 Door middel van het wegen, meten en ringen van de jongen inzicht verkrijgen in de conditie,

overlevingskansen en verspreiding van jongen na het uitvliegen. Een meting van de jongen in de kleine jongenfase geeft inzicht in het broedsucces in die fase en in de conditie van de jongen op dat moment. De metingen maken het mogelijk de groei van de jongen en de verliezen in de kleine jongenfase in beeld te brengen.

- 3.5 Het verrichten van voedselonderzoek met als doel relaties tussen voedselaanbod en broedsucces vast te stellen.
- 3.6 Door middel van observaties verkrijgen van inzicht in de vraag of er bij roofvogels sprake is van aanleren van nieuwe gedragingen van oudervogels aan hun jongen.

IJsvogelwerkgroep Gooi en Vechtstreek (0)

Het in stand houden en de monitoring van de bestaande ijsvogelwanden zal de hoofdzaak zijn, maar ook zullen nog nieuwe wanden worden gerealiseerd. Enkele nieuwe vrijwilligers zullen worden betrokken bij het onderzoek. In 2009 zal het per boot onderzoek doen naar IJsvogels op de Vechtplassen worden voortgezet, evenals de verkoop van de in 2008 gemaakte instructie dvd over ijsvogelwanden. Diverse particulieren en instanties zullen weer van resultaten en advies worden voorzien. De plannen hebben in 2009 geen financiële consequenties voor de Vogelwerkgroep.

Werkgroep Nestkasten (-500)

De doelstelling van de subgroep nestkasten is nog steeds het vernieuwen van het nestkastenbestand en de jaargegevens te publiceren in een verslag. De kosten die hier aan verbonden zijn en de kosten voor aanschaf van hout (het einde van de voorraad komt in zicht) worden begroot op € 1.000, waarvan de helft kan worden gedekt uit de niet gebruikte financiën van de begroting 2008.

Werkgroep Eempoldertelling (0)

De doelstelling van de Eempoldertellingen is:

- Monitoring van alle vogels in de westelijke Eempolders door middel van veertiendaagse tellingen vanaf de openbare wegen.
- Redelijk goede vogelaars de gelegenheid te geven meer ervaring op te doen in het doen van tellingen.
- Regelmatige rapportage van de resultaten van de tellingen.

Concreet betekent dit voor het komende jaar:

- Voortzetten van de tellingen op de tot nu toe gebruikelijke manier. Essentieel voor deze telling is dat de resultaten vergelijkbaar zijn met die van de vorige jaren. Daarom kunnen er geen belangrijke veranderingen aangebracht worden.
- De resultaten in wijdere kring verspreiden, bij voorbeeld door artikelen in De Korhaan.
- Een zeer beperkte werving van nieuwe tellers. Het aantal is voldoende; als we er teveel hebben wordt de frequentie per teller te laag.
- Aan het einde van 2008 zijn weer zes jaar tellingen uitgevoerd. Volgens schema moet er dus een rapport komen. Hoewel het vorige rapport nog maar kort uit is lijkt het niet verstandig om de achterstand weer op te laten lopen. We denken nog na hoe dat rapport precies moet worden.

De kosten voor de tellingen worden gedragen door de deelnemers. De organisatie heeft daarom geen begroting. Als er een rapport komt zal het drukken betaald moeten worden. Gezien de problemen bij de financiering van het vorige rapport lijkt het verstandig dat de Werkgroep Eempoldertelling hier al vast over nadenkt.

Telpost Corversbos (0)

Vanaf de Telpost Corversbos worden vanaf 1987 trekvogels geteld, om een beeld te krijgen van aantallen, soorten en trekrichtingen over dit deel van het werkgebied. Hier wordt ook in 2009 mee doorgedaan. Tegelijkertijd dringt de vraag zich op, waar de verzamelde gegevens toe leiden? In 2009 willen we komen tot een verkenning van de hoeveelheid gegevens, de mogelijkheden om deze uit te werken en de vorm waarin we deze gegevens kunnen presenteren. Gezien de hoeveelheid data vraagt dat een gedegen voorbereiding. De actuele gegevens kunnen ook worden nagelezen op www.trektellen.nl.

De Telpost Corversbos heeft altijd lowbudget kunnen werken en dat blijft zo. Wel zal in 2009 duidelijk worden op welke manier de gegevens zullen worden gepresenteerd: in boekvorm of in De Korhaan.

Tuinvogelonderzoek (-200)

Het beleid van het tuinvogelonderzoek, dat al vele jaren loopt, is er op gericht om na te gaan in hoeverre er in de loop der jaren veranderingen optreden in de vogelbevolking van onze tuinen. Hierbij wordt speciaal aandacht besteed aan de Huismus, die in het Gooi, in tegenstelling tot veel stedelijke gebieden, niet afneemt.

Ringonderzoek Vogelringstation Het Gooi (-200)

Het ringprogramma van het Vogelringstation Het Gooi wordt voortgezet. De projecten hebben een zeer lange looptijd die noodzakelijk is om waardevolle gegevens te kunnen verzamelen. Daarbij is het zaak de projecten systematisch en onveranderd uit te voeren om de verzamelde gegevens goed te kunnen interpreteren. Van de mogelijkheid voor leden om in een of andere vorm een bijdrage te leveren door assistentie te verlenen bij het onderzoek wordt vrijwel geen gebruik gemaakt. Hetzelfde geldt voor het opdoen van kennis over vogelsoorten of door een of meer keren te komen kijken. Het al jarenlang lopende Europese Constant Effort Site-project (CES), dat tot doel heeft de overlevingskansen van diverse soorten broedvogels en hun nakomelingen na te gaan, dreigt in de knel te komen door gebrek aan hulp. Daar zal verbetering in moeten komen. Het roofvogelproject onder auspiciën van de Roofvogelwerkgroep Nederland staat er beter voor, maar kan ook hulp gebruiken. De projecten met ganzen (inclusief het griepvirusonderzoek), Ooievaars, Steenuilen en Oeverzwaluwen ondervinden geen problemen door hulp van buiten. Nieuw is de aansluiting bij het RAS-project voor Oeverzwaluwen. Dit behelst het vangen en terugvangen van volwassen vogels van één soort op plaatsen waar zij jaarlijks terugkeren, zoals bijv. in kolonies.

Aan de wens om een overzicht te publiceren over vangsten terugmeldingen van afgelopen jaren kon niet worden voldaan. Zolang deze niet is gerealiseerd zal ook een jaarlijkse verslaglegging een vrome wens blijven.

Het zoeken naar personen die willen helpen om gegevens op een rijtje te zetten wordt gecontinueerd. Jaarlijkse ontvangen we een vaste bijdrage van de medewerkers, giften die af en toe door bezoekers in het ringpotje worden gedeponneerd én ook de jaarlijkse steun van de Vogelwerkgroep. Deze financiën zijn nauwelijks toereikend om de gemaakte kosten voor ring- en ander materiaal te dekken. Sponsoring is gewenst, maar daarvoor is acquisitie nodig.

SG NATUURBESCHERMING € 0,-

De ambitie van de VWG was om met de SG Natuurbescherming structureel de ruimtelijke en beleidsmatige procedures in het werkgebied te beïnvloeden. Dat blijkt al jaren niet haalbaar en heeft geleid tot te hoge verwachtingen en een ad hoc benadering. Het vergt een professionele, permanente werkwijze, waarvoor binnen de VWG de mankracht en middelen ontbreken. De VWG wil daarom in voorkomende gevallen andere organisaties zoals de milieufederaties, Natuurmonumenten, GNR en de Vereniging van Vrienden van het Gooi bij natuurbescherming betrekken. De VWG wil wel ondersteuning geven met haar specifieke kennis. De praktische natuurbescherming is al jaren succesvol en wordt uiteraard voortgezet (nestkasten, biotoopbescherming en creëren van broedgelegenheid). Dit betekent dat de SG Natuurbescherming wordt opgeheven en de activiteiten opgaan in de SG Avifauna. Het bestuur zal dit uitwerken in samenwerking met de deelnemers van de SG Natuurbescherming en met de SG Avifauna.

SG COMMUNICATIE -€ 8.600,-

De subgroep Communicatie is gericht op de het onderhouden van de contacten tussen de leden onderling en het verstrekken van informatie aan de leden, maar ook aan derden zoals de overheid en het publiek. Dit gebeurt via het verenigingstijdschrift "De Korhaan", ledenavonden en contactavonden, de interne nieuwsbrief "Het Vliegenvluggertje", de website, de promotieshop, folders en het onderhouden van contacten met de pers. De plannen voor 2009 zijn:

- De ledenavonden en contactavonden worden op de huidige voet voortgezet. Er is uitgegaan van 9 lezingen. De verenigingsruimte De Broedplaats wordt gebruikt voor vergaderingen, werkgroepbijeenkomsten (Werkgroep Avifauna) en contactavonden. De kosten voor deze ruimte zijn opgenomen bij Algemeen en Bestuur. De ledenavonden zijn gericht op onderhoudende presentaties over vogels in binnen- en buitenland. De vijf contactavonden zijn meer gericht op informatie en onderlinge discussie, en worden in overleg met de subgroep Avifauna ingevuld
- De begroting voor De Korhaan is gericht op vijf nummers en een gelijkblijvend kostenniveau. De omslagen zijn eind 2007 voor twee jaar vooruit gedrukt. De oplage is nu 700 exemplaren. Er zijn nu ook enige inkomsten uit advertenties. De redactie bestaat uit een team met een goed uitgewerkte taakverdeling. Onderzocht worden de mogelijkheden om de verzending door een bedrijf te laten uitvoeren.
- Indien haalbaar worden de welkomstbrochure voor

- nieuwe leden en de folder van de VWG in 2009 vernieuwd.
- De website is eind 2007 vernieuwd en wordt steeds verder ontwikkeld. De nadruk ligt hierbij op een actief gebruik door de verschillende werkgroepen binnen de vereniging en een goede presentatie naar buiten.
  - De promotieshop wordt ingezet bij interne activiteiten zoals de ledenavonden (lezingen) en bij externe activiteiten. De verkoop van artikelen is niet de eerste prioriteit. De nadruk ligt op promotie van vogelbescherming en de VWG.
  - Aan de interne nieuwsbrief "Vliegensvluggertje" zijn geen kosten verbonden.
  - In 2009 willen we meer aandacht besteden aan de externe communicatie. Het gaat daarbij om het presenteren van de vereniging naar buiten, het uitdragen van de doelstelling en het geven van voorlichting.
De ledenavonden	(-1.600)
De Korhaan	(-7.500)
Advertenties	(1.000)
De Promotieshop	(0)
De website	(-250)
De algemene kostenpost	(-250)

SG VOGELHERKENNINGSCURSUS 0,-

De SG Vogelherkenningscursus kent een jeugdcursus en een volwassenencursus.

Het doel van de jeugdcursus is om ongeveer 50 kinderen per cursus in aanraking brengen met de natuur in het algemeen en de vogels in het bijzonder.

Regelmatig wordt intern overleg gepleegd tussen de verschillende leiders om een en ander vernieuwend en uitdagend te houden. Ook goed luisteren naar wat er uit de kinderen zelf komt, om zo ook de nodige veranderingen te kunnen doorvoeren.

De doelstelling voor de komende periode is om ongeveer 35 kinderen op een leuke manier te leren kijken naar de natuur en de nadruk te leggen op vogels en daarnaast proberen te zorgen voor nieuw vers bloed in de leiding. Daarnaast ook het organiseren van diverse excursies, een activiteit waarbij de kinderen iets doen in of voor de natuur en het organiseren van de laatste hele dag.

Middelen: aanschaf van lesmiddelen en zoeken naar leerzame activiteiten buiten de theoretische leermomenten, zoals excursies. Middelen worden opgebracht door de kinderen zelf. Overschotten worden gereserveerd voor eventuele grotere aanschaffingen.

Deelnemersbijdragen	(1.700)
Kosten	(-1.300)
Reservering onvoorzien en aanschaf lesmateriaal	(-400)

Het doel van de volwassenencursus is om de cursisten op een ontspannen manier kennis te laten maken met basale aspecten van de kennis van vogels en het verder uitbouwen van al aanwezige kennis.

De opzet is zo dat de mensen nieuwsgierig en ook verwonderd worden over wat je allemaal nog kan leren van en in de natuur.

De inhoudelijkheid van de cursus up to date houden door feedback met de cursisten zelf d.m.v. gesprekjes.

Er zijn 2 cursusperiodes: een in het voorjaar en een in

het najaar.

Per periode zijn er ongeveer 45 volwassen cursisten. Een cursusperiode omvat 6 lesavonden en 4 excursies.

Daarnaast wordt gezocht naar uitbreiding van het aantal "docenten" om op termijn de continuïteit te kunnen waarborgen.

Verder wordt geprobeerd de cursus zowel inhoudelijk als ook presentatietechnisch geleidelijk aan te vernieuwen om de cursus op een eigentijdse manier aantrekkelijk te houden.

Aanschaf van lesmiddelen en zoeken naar leerzame activiteiten buiten de theoretische leermomenten, zoals excursies.

Deelnemersbijdragen	(2.615)
Kosten	(-2.165)
Reservering onvoorzien en aanschaf lesmateriaal	(-450)
Eventuele verschillen worden verrekend met het eigen werkkapitaal.	

Samenvatting

Omschrijving	Inkomsten	Uitgaven
Contributies	12.000	
Giften	1.500	
Rente	950	
Algemeen en Bestuur		3.000
SG Algemene Zaken		450
SG Excursies		300
Commissie Buitenland		0
SG Avifauna		2.100
- Algemene activiteiten SG Avifauna		(700)
- Weidevogelbeschermingsgroep Westelijk Eemgebied		(0)
- Zwaluwenonderzoek		(300)
- Broedvogelinventarisatie Waterleidingplas Loenderveen		(0)
- Roofvogelwerkgroep		(200)
- IJsvogelwerkgroep Gooi en Vechtstreek		(0)
- Werkgroep Nestkasten		(500)
- Werkgroep Eempoldertelling		(0)
- Telpost Corversbos		(0)
- Tuinvogelonderzoek		(200)
- Vogelringstation Het Gooi		(200)
SG Natuurbescherming		0
SG Vogelherkenningscursus		0
SG Communicatie		8.600
Totalen	14.450	14.450

Het bestuur stelt de ledenvergadering voor om:

- de contributie voor het jaar 2009 vast te stellen als vermeld;
- het bestuur evenals in 2008 te machtigen tot het doen van noodzakelijke maar niet begrote uitgaven, passend binnen het beleid van de VWG, tot een maximum van 15% per jaar van de begrote contributie.

REÛNIE HONGARIJE INFO 2009

Alle VWG-ers zijn op **woensdag 10 december** om 20.00 uur van harte welkom op de avond van de "Reünie Hongarij 2008 (met presentatie van het verslag) en Info 2009".

De (gratis) avond wordt gehouden in de Bethlehemkerk.

Het wordt een gezellige avond, dus neem gerust uw partner mee.

De Commissie Buitenland:

Wim le Clercq, tel. 035 - 6834456

André Kerkhof, tel. 035 - 6286330 / 06 - 51933045

Engbert van Oort, tel. 0294 - 234330 / 06 - 12990450

VWG-vacatures: wie wil?

Vogelwerkgroep Het Gooi kent veel actieve en veel ondersteunende leden. Voor de volgende taken worden actieve leden gezocht. Als je belangstelling hebt of meer wilt weten aarzel dan niet en neem contact op met een van de bestuursleden (telefoonnummers en e-mailadressen staan achterin De Korhaan.

Onderdeel	Omschrijving
Subgroep Vogelherkenningscursus	Iedere subgroep wordt statutair aangestuurd door een coördinator die tevens zitting heeft in het Algemeen Bestuur. Dit is natuurlijk een heel interessante klus voor iemand die zin heeft in het op een ontspannen wijze leerzaam omgaan met jeugd en volwassenen.
	Er worden cursussen gegeven aan jeugdigen en aan volwassenen. Voor beide cursussen is plaats voor enthousiaste cursusleiders met kennis over vogels en de gave om die kennis over te dragen. Gewerkt wordt o.a. met digitale presentaties, maar er vinden ook excursies "buiten" plaats.
Subgroep Natuurbescherming	Iedere subgroep wordt statutair aangestuurd door een coördinator die tevens zitting heeft in het Algemeen Bestuur. Een uitdaging voor iemand die gesprekken aan kan gaan en wil gaan met gemeenten, grondbezitters, natuurorganisaties, iemand die de andere vrijwilligers van natuurbescherming kan stimuleren en ga zo maar door.
	Regelmatig hebben we mensen nodig voor bepaalde klussen, variërend van wilgen knotten tot adviseren over allerlei zaken.
Subgroep Communicatie	Als coördinator treedt nu nog Rien Rense op, maar vervanging wordt gezocht omdat Rien is gepromoveerd tot voorzitter.
	In deze subgroep wordt ons verenigingsblad De Korhaan verzorgd. Er is een actieve redactie, maar uitbreiding in de vorm van een "nieuwsgaarder" met vlotte pen en camera is welkom.
	De site www.vwggooi.nl is nieuw en voor het bijhouden van de "content" moet nog een redactie worden gevormd. Wie heeft belangstelling voor de uitdaging van (hoofd)redacteur?
Subgroep Algemene Zaken	De inning van de contributies, het bijhouden van het ledenbestand, het uitdraaien van adresstickers voor De Korhaan: dat is een echt administratieve klus die geheel thuis kan worden uitgevoerd. Echt een leuke job om op geheel eigen tijden uit te kunnen voeren, zonder met anderen rekening te hoeven houden.
Werkgroep Nestkasten	De werkgroep nestkasten zoekt nog vijf controleurs voor de gebieden: Crailo-1, Crailo-2, Bikbergen-2, Raboes en De Lieberg. Bovendien wordt iemand gezocht die de controleur van St. Michael wil bijstaan. Het gaat om 8 controles in de maanden april en mei; elke controle neemt 2 tot 3 uur in beslag. Ook wordt een doe-het-zelver gezocht die mee wil helpen met het maken van nestkasten. U kunt zich aanmelden bij de coördinator Ronald Beskers via e-mail of per telefoon 035-5387341.

Veldwaarnemingen

Engbert van Oort

Dodaars	v.a.	14-09-08	6x	2 locaties, D. Jonkers, G. + E. van Oort, alle fouragerend
Roerdomp		28-08-08	1	Oud Naarden, Naarden, VRS, overvliegend
Grote Zilverreiger	v.a.	11-06-08	49	3 locaties, D. Jonkers, VRS, foeragerend en rustend
Lepelaar	v.a.	11-06-08	12	4 locaties, G. Bieshaar, D. Jonkers, veelal foeragerend
Kolgans	v.a.	28-08-08	22	2 locaties, D. Jonkers, VRS, foeragerend en overvliegend
Nijlgans	v.a.	11-06-08	372	Noordpolder te Veld, Eemnes, G. Bieshaar, D. Jonkers, rustend
Casarca	v.a.	11-06-08	181	Eemmeer nabij visdieveneiland, D. Jonkers, rustend
Bruine Kiekendief	v.a.	27-07-08	2x	Oud Naarden, Naarden, VRS, overvliegend
Grauwe Kiekendief		11-06-08	1	Noordpolder te Veld, D. Jonkers, overvliegend
Havik		19-07-08	1	Oud Naarden, Naarden, VRS, overvliegend
Sperwer	v.a.	26-07-08	2x	2 locaties, D. Jonkers, VRS, foeragerend en overvliegend
Boomvalk	v.a.	06-07-08	13x	5 locaties, G. Bieshaar, D. Jonkers, VRS, jaged op prooi
Visarend	v.a.	28-08-08	6x	Oud Naarden, Naarden, VRS, voorbij vliegend
Kwartel		27-04-08	1	Oud Naarden, Naarden, VRS, uitsluitend gehoord
Torenvalk	v.a.	21-09-08	4x	4 locaties, M. de Graaf, G. van Oort, veelal biddend voor voedsel
Roodpootvalk		29-08-08	1	Bijvanck, Blaricum, D. Jonkers, jaged op libellen
Fazant		07-09-08	1	Bovenmeent, Hilversum, M. de Graaf, foeragerend en gehoord
Waterral		21-09-08	1	Bovenmeent, Hilversum, D. Jonkers, uitsluitend gehoord
Kemphaan		22-07-08	12	Geerenstreek, Eemnes, G. Bieshaar, foeragerend tijdens maaien
Watersnip	v.a.	22-07-08	3	2 locaties, G. Bieshaar, foeragerend en rustend
Wulp		19-07-08	1	Oud Naarden, Naarden, VRS, voorbij vliegend
Witgatje		27-07-08	1	Bijvanck, Blaricum, D. Jonkers, overvliegend
Zwartkopmeeuw		18-06-08	2	De Hoef Gooimeer, Huizen, D. Jonkers, broedgeval
Halsbandparkiet		10-10-08	18	Wijk Hoefijzer, Loenen, E. van Oort, overvliegend
Koekoek		18-06-08	1	Maatpolder, Eemnes, G. Bieshaar, foeragerend en overvliegend
Steenuil		11-08-08	1	Noordpolder te Veld, Eemnes, G. Bieshaar, op- en wegvliegend
Bosuil		13-09-08	1	Woensberg, Blaricum, D. Jonkers, uitsluitend gehoord
Ransuil	v.a.	18-07-08	4x	2 locaties, D. Jonkers, E. van Oort, alle roestend
IJsvogel	v.a.	27-07-08	3x	2 locaties, D. Jonkers, VRS, foeragerend en overvliegend
Groene Specht	v.a.	27-07-08	2x	2 locaties, G. van Oort, VRS, veelal roepend
Kleine Bonte Specht		10-09-08	1	Woensberg, Blaricum, D. Jonkers, foeragerend
Gele Kwikstaart	v.a.	11-05-08	2x	2 locaties, G. Bieshaar, foeragerend en rustend
Roodborsttapuit	v.a.	20-06-08	8x	2 locaties, D. Jonkers, G. + E. van Oort, foeragerend
Tapuit		11-09-08	3	Zuidervenweg, Eemnes, G. Bieshaar, foeragerend en rustend
Kramsvogel		13-10-08	48	Wijk Hoefijzer, Loenen, E. van Oort, binnen twee uur overgevlogen
Waterrietzanger		31-08-08	1	Oud Naarden, Naarden, VRS, uitsluitend gehoord
Spotvogel	v.a.	23-06-08	3x	3 locaties, G. Bieshaar, D. Jonkers, incl. nestvondst
Braamsluiper	v.a.	14-06-08	2x	Bijvanck, Blaricum, D. Jonkers, luid zingend
Bladkoning	v.a.	03-09-08	2x	2 locaties, D. Jonkers, VRS, foeragerend
Raaf		11-06-08	2	Noordpolder te Veld, D. Jonkers, overvliegend
Putter		02-07-08	12	Korte Maatsweg, Eemnes, G. Bieshaar, foeragerend en rustend
Kneu	v.a.	02-07-08	32	2 locaties, G. Bieshaar, D. Jonkers, foeragerend
Kruisbek	v.a.	26-07-08	13x	3 locaties, M. de Graaf, D. Jonkers, VRS, overvliegend
Goudvink	v.a.	12-06-08	5x	2 locaties, G. + E. van Oort, VRS, foeragerend

Ontvangen literatuur

Samenstelling: Paul Keuning

Dit is een selectie uit de lijst van tijdschriften gericht op vogelnieuws, met name uit de regio.

Dier en Milieu jrg. 83 (4) aug. '08 Vakblad voor handhavers op het gebied van Dier en Milieu. Vooraankondiging van 'Vogels en de Wet', uitgave van de KNNV. Geheel geactualiseerd aan de huidige Flora- en Faunawet; er wordt uitgebreid ingegaan op verstoring, jacht en schadebestrijding van vogels. Interview met minister Verburg: 'Het realiseren van de ecologische hoofdstructuur is een topprioriteit.'

De Dompheorn jrg. 42 (3) sept. '08 Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden. Ditmaal geen vogelnieuws uit de regio, wel verslagen uit veraf gelegen gebieden.

Tussen Duin & Dijk jrg. 7 (2) '08 Natuur in Noord-Holland. F. en H-J. Koning 'Vestigen Bosuilen zich steeds dichterbij hun geboorteplek?' Meer roofvogels, vooral Haviken leidt tot meer predatie, waardoor jongen niet noodzakelijkerwijs weg hoeven te trekken. M. v.d. Lee 'Zeven jaar weidevogels in West-Friesland' Conclusie: agrarisch natuurbeheer, gras maaien na 1 juni en variatie in het landgebruik leidt tot een voor weidevogels goed broed- en foerageergebied.

De Grauwe Gans jrg. 24 (2) juli '08 en Natuur – en Vogelwacht ZuidelijkFlevoland. In de rubriek Avifauna een 5-tal bladzijden met bijzondere waarnemingen dit voorjaar, waaronder: Roodkeel- en IJsdruiker, Roodhalsfuut, Woudaapje, Kwak, Kaneeltaling, Ringsnaveleend, Witoogje en een Ortolaan. Goed dat de Grauwe Kiekendief in Zuid-Flevoland weer vijf nesten had. Ed ter Laak inventariseerde opnieuw het Meridiaanpark en is met Stadsbeheer tot afspraken gekomen over het maai-beheer. Hans Warrink van de gemeente Almere vertelt over een in aanbouw zijnd Natuurbelevingscentrum met uitzicht op de Oostvaardersplassen vanaf de gemeentegrens van Almere. T. Kalkman zet de tuinwaarnemingen op een rijtje. T. Eggenhuizen nam op 14 oktober vorig jaar 94 soorten waar op de IJmeerdiijk, dat was de dag van de Big Sit.

Meerkoet jrg. 35 (3) aug. '08 Natuurvereniging Wierhaven. B. Winters schrijft hoe een dagje 'vogels vangen' op één van de CES trekstations er uit ziet. Om de dertien netten (123 m) voor zonsopkomst op de Voorboezem in Wieringen te hebben staan, begin je om 03:30 uur met opzetten, waarna minimaal elk uur wordt gecontroleerd. Op het lijstje met top 14 van gevangen vogels komen de Blauwborst, de Bosrietzanger en de Grasmus voor. Ook wordt de Rietgors hier veelvuldig van een ring voorzien.

Mens en Natuur jrg.59 (3) herfst '08 Blad voor leden en relaties van IVN. Veel paddenstoelennieuws.

Natuur Nabij jrg. 36 (2) IVN Eemland mei '08 L. de Niet 'Torenavalken in Soest'. Vier legsels leverden twaalf jongen op. Cor Kaldenbach, de vogelwacht van Vliegbasis Soesterberg, leidt ons in zijn artikel rond over de verschaalde, voedselarme zandgronden van het verlaten vliegveld, waar alleen al 75 paartjes Veldleeuweriken zich thuis voelen tussen de zeldzame kruiden en uitbottende heide. Naast de Roodborsttapuit, de Boompieper en de Boomleeuwerik broeden op de basis nog vijftig vogelsoorten.

Van Nature jrg. 18 (9) sept. '08 Maandblad van Natuurmonumenten. SOVON stelt dat uitbreiden en verbeteren van de kwaliteit van natuurgebieden essentieel is voor het behoud van heide-, duin- kustvogels. 'Herstel waaien in Eemland gaat hand in hand met natuurbehoud. De provincie Utrecht benoemde de waaien tot aardkundig monument en laat Natuurmonumenten regelmatig onderhoud plegen. J. Nantinga 'Rode Wouw broedde met succes op Groninger nest'. J. de Boer stelt dat het in de gebieden van Natuurmonumenten in ZW-Friesland goed gaat met de weidevogels. Die gebieden zijn vochtig, er wordt laat gemaaid en er is voldoende rust. A. Kleinsmit 'Lichte daling aantal Korhanen op Sallandse Heuvelrug.'

Landschap Noord-Holland jrg. 35 (3) sept. '08 D. Tanger 'Kiekendieven onder de rook van Amsterdam'. De Lange Bretten, 130 ha. nieuwe natuur tussen Halfweg en station Sloterdijk, langs de Haarlemmertrekvaart. Een gebied waar nu al de Roerdomp, de Nachtegaal, het Baardmannetje en de Waterral zich thuis voelen. I. Lammers portretteert vogelfotograaf Mart Smit. Was u afgelopen jaar bij de lezing van Jan Smit uit Lutjewinkel? Dit is zijn zoon van 17 jaar met mooie opnames van de Zearend en de Regenwulp. R. de Vos 'Met ontembare energie aan het werk voor de IJsvogel', inderdaad, dit artikel gaat over Jelle Harder die gesteund met geld van de PostcodeLoterij zich ook in zijn vrije tijd inzet voor deze flitsende blauw-oranje verschijning.

Onze Waard jrg. 39 (2) zomer '08 Natuur- en Vogelwacht "De Alblasserwaard". Een Alpengierzwaluw boven Dordrecht was een echte leuke waarneming.. De Vogelwacht stelde het 1^e Ornithologische Jaarverslag samen met nieuws en artikelen over vogels in de Alblasserwaard. A. Stip 'Trek tellen in het voorjaar 2008' Bij deze telling vanuit de vogelkijkhut bij de Hoge Boezem staat de Gierzwaluw op de eerste plaats. Ad Kooij telde de broedvogels van de Boezems bij Kinderdijk, verslag van '07.

De Takkeling jrg. 16 (2) Werkgroep Roofvogels Nederland. F.E. de Roder e.a. 'Tweede broedgeval

van de Zearend in Nederland. G.L. Ouweneel 'Een halve eeuw overwinterende Bruine Kiekendieven in de noordelijke Delta'. E. Visser 'Grauwe Kiekendieven in 2007', Lauwersmeer en Flevoland laten een negatieve trend zien, groei in Oost-Groningen. E. v. Uchelen verslaat een worsteling van een Havik met een Zwarte Kraai. D. Dekker zoekt in Nederland en in Canada naar de Slechtvalk.

De Tringiaan jrg. 31 (3) aug. '08 Vogelwerkgroep Schagen en omstreken. R. Costers Fenologie: 'Een vroege waarneming van de Bonte Vliegenvanger, dit jaar op 4 april'.

Vanellus jrg 61 (4) aug. '08 De Friese Vogelbeschermingswachten. G. Benedictus, voorzitter: De uitspraak van de Raad van State over het zoeken van kievitseieren heeft tot gevolg dat de vogelwachten een strenge boekhouding moeten gaan bijhouden om het aantal van 6934 geraapte eieren niet te overschrijden. H. Minkes 'Fryske Neisoarchdei', vrij vertaald: Friese nazorgdag,

waarmee voor de pers aangetoond wordt dat de Friese ievitseierenrapers ook na 10 april nog aandacht schenken aan de bescherming van weidevogels. A. Osinga 'Weidevogelproblematiek slaat vooral op de Grutto', dit is aangetoond in twee onafhankelijke wetenschappelijke onderzoeken van de hand van Paul Swagemakers en van Hans Schekkerman. J. de Jong 'Trekgedrag van de Kerkuil', jongen Kerkuilen vestigen zich in de regel niet verder dan enkele tientallen kilometers van de nestplaats. Maar er zijn 'Wanderjahre', dan dwalen enkele verder dan gewoonlijk.

Het Vogeljaar jrg. 55 (4) '08 Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming. Veel nieuws van verre reizen: naar de Oekraïne (K. van Berkel), naar IJsland (H. Strietman).

Vrienden van 't Gooi jrg. 3 (2) Dick A. Jonkers 'In beeld: Knobbelswaan'. Naast de biologische wetenswaardigheden een interessante cultuurhistorische verhandeling over deze omstreken, gewichtige vogel.

De hier besproken tijdschriften zijn er voor alle leden van onze Vogelwerkgroep. Nieuwsgierig geworden naar een van de zeer beknopt samengevatte artikelen? Neem op een lezingavond even contact op met Bep Dwars-van Achterbergh..

Uit de veren

Werkgroepen Subgroep Avifauna	Coördinatoren	tel. nrs.	
1. Watervogeltelling	Guus Proost	035 52 51 661	g.proost@tiscali.nl
2. Midwintertelling	Rob Kole	033 29 99 408	rkole@wxs.nl
3. Eempoldertellingen	Jan Mooij	035 54 29 725	mooij.noorman@planet.nl
4. Weidevogelnestbescherming	Gert Bieshaar/ Frits During	035 53 11 002	g.bieshaar1@kpnplanet.nl
5. Tuinvogelonderzoek	Fernand Jager	035 69 33 553	f.c.jager@planet.nl
6. Gier-, Oever- en Huiszwaluwen	Dick Jonkers	035 52 60 456	dickjonkers@tiscali.nl
7. Boerenzwaluwen	Dick Jonkers/ Jelle Harder	035 52 60 456	dickjonkers@tiscali.nl
8. Telpost Corversbos	Fred van Klaveren	035 65 61 341	f.vanklaveren@natuurmonumenten.nl
9. Vogelringstation	Dick Jonkers	035 52 60 456	ringstation@vwggooi.nl
10. Nestkasten	Ronald Beskers	035 53 87 341	beskers@vodafonevast.nl
11. Steenuilen	Frank van de Weijer	035 53 11 207	fh.vd.weijer@hccnet.nl
12. Kerkuilen	Harry de Rooij / Gerard Mijnhout	035 62 89 470	harryderooij@planet.nl
13. Roofvogels	Harry de Rooy	035 62 89 470	harryderooij@planet.nl
14. IJsvogels	Jelle Harder	035 69 37858	jelleharder@hetnet.nl

Programma

Woensdag 12 november 20.00 uur: **Contactavond**. Jan Mooij houdt een verhaal over de Eempoldertellingen. Hoe tellen we en wat komt er uit?
Plaats: De Broedplaats Westerheem, Frederik van Eedenlaan 73, Hilversum. Recreatiezaal eerste verdieping.

Zondag 16 november: Ochtend wandelexcursie door Einde Gooi en langs het Tienhovens Kanaal o.l.v. Arnold Top. Vertrek: om 8.30 uur vanaf het parkeerterrein tegenover Vliegveld Hilversum.

Donderdag 27 november 20.00 uur: **Algemene Ledenvergadering en Vogels rond de Oostzee**
Na de Algemene Ledenvergadering zal ons lid Paul van der Poel beelden tonen van zijn recente reis door enkele landen rondom de Oostzee

Zaterdag 29 november: Auto dagexcursie naar Friesland o.l.v. Jan Bos. Vertrek om 7.30 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Eten en drinken voor de hele dag meenemen. Een prachtige gelegenheid om eens goed naar veel soorten ganzen te kijken.

Zaterdag 29 november: SOVON Landelijke Dag 2008 in Nijmegen.

Woensdag 10 december 20.00 uur: **Commissie Buitenland:** Reünie Hongarije 2008 (met presentatie van het verslag) en Info 2009 in de Bethlehemkerk.
Het wordt een gezellige avond, dus neem gerust uw partner mee.

Zondag 14 december: Korte ochtendwandelexcursie over de Tafelbergheide, IJzeren Veld en Bikbergen o.l.v. Wouter Rohde. Vertrek om 9.00 uur vanaf het parkeerterrein naast restaurant "De Goede Gooier" aan de Crailoseweg in Huizen.

2009

Zaterdag 3 januari: Verrassingsexcursie o.l.v. Hugo Weenen en Wouter Rohde. Vertrek met de auto om 9.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Het is de bedoeling dat het een halve dagexcursie wordt.

Woensdag 14 januari 20.00 uur: **Contactavond**. Guus van der Poel onthult de resultaten van het mussenonderzoek. Plaats: De Broedplaats, Frederik van Eedenlaan 73, Hilversum. Recreatiezaal eerste verdieping.

Zondag 18 januari: Ochtend wandel- en kijkexcursie naar het Nijkerkernauw o.l.v. Piet Spoorenberg en Antje van Slooten. Vertrek om 8.30 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw) en om 9.00 uur vanaf de carpoolplaats bij de afslag Baarn-Noord / Eembrugge (afslag 11) aan de A1. Een prachtig gebied voor het waarnemen van veel (overwinterende) watervogels.

Donderdag 22 januari 20.00 uur. Karel Maurer: **Avifauna in Zuidelijk Flevoland**
Karel Maurer, lid van de Stichting Natuur- en Vogelwacht Zuidelijk Flevoland, zal een lezing met beelden verzorgen over de ontwikkeling van de avifauna in Zuidelijk Flevoland. Een voor ons alom bekend gebied dat van ongerept, maagdelijk natuurgebied is veranderd in een welvarend stedelijk- en landbouwareaal. Met de onvermijdelijke gevolgen voor de vogelwereld. Wat is geweest en wat is gekomen zal Karel ons vanavond met mooie beelden laten zien.

Zaterdag 31 januari: Auto dagexcursie naar Zeeland o.l.v. Wouter Rohde. Vertrek om 7.30 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw).

Woensdag 11 februari 20.00 uur: **Contactavond**. Guus van der Poel over vogelgeluiden.
Plaats: De Broedplaats, Frederik van Eedenlaan 73, Hilversum. Recreatiezaal eerste verdieping.

Zondag 15 februari: Middag fietsexcursie door de Eempolders o.l.v. Piet Spoorenberg en Anco Driessen. Vertrek om 13.00 uur vanaf de theetuin van Eemnes. Thema: Ganzen.

Donderdag 26 februari, 20.00 uur. Laurens Steyn: Vogels van Bulgarije
Laurens Steyn, in den lande bekend onder vogelaars als kundig en ook als maker van vele buitenlandse reizen, zal vanavond een en ander vertellen en laten zien van het land en vooral van de vogels van Bulgarije. Land van bergen, bossen, delta's en duinen. Een belangrijke schakel in de trekroute van de Noord-Europese vogels. Vooral langs de Zwarte Zee-kust in het voor- en najaar. Een komen en gaan van mooie soorten zoals Oostelijke Keizerarend, Schreeuwarend, groepen van honderden Brandganzen, Bijeneters, Oostelijk Blonde Tapuit, Kleine Klapekster. Een mooi lijstje, daarom een aanrader om bij aanwezig te zijn.

Zaterdag 28 februari: Pier van Huizen o.l.v. Han Westendorp en Guus van der Poel. Verzamelen om 9.00 uur bij het begin van de pier.

Donderdag 12 maart 20.00 uur: Contactavond. Dick Jonkers schenkt aandacht aan zwaluwen. Waarom tellen en ringen en hoe kunnen we ze helpen .
Plaats: De Broedplaats, Frederik van Eedenlaan 73, Hilversum. Recreatiezaal eerste verdieping.

Zondag 15 maart: Ochtend wandelexcursie bosgebied Lage Vuursche en de Stulp o.l.v. Piet Spoorenberg en Arnold Top. Vertrek om 7.00 uur vanaf het dagrecreatieterrein Drakestein bij Lage Vuursche.. Komend vanaf Hilversum vóór het dorp/Kasteel Drakestein links af. Thema: Bos- en heidevogels.

Donderdag 26 maart 20.00 uur. **Algemene ledenvergadering en Vogelfoto's van Phil Kooken**
Na de ALV en de pauze zal VWG-lid Phil Kooken ons weer laten genieten van mooie beelden van zeldzame vogels die het afgelopen jaar hier te lande zijn gezien. Zoals Sperweruil, Dwerguil en Amerikaanse Goudplevier. Wie zich nog zijn vorige presentatie herinnert heeft de zekerheid dat het iets moois zal worden.

Zondag 29 maart: Ochtend wandelexcursie in het Spanderswoud o.l.v. Wouter Rohde en Antje van Slooten. Vertrek om 6.30 uur vanaf de ingang van het Spanderswoud , bij parkeerterrein van restaurant Robert, aan de Bussumergrindweg te Hilversum.
Thema: Herkenning van de bosvogelgeluiden.

Maandag 13 april: Auto dagexcursie rondje Flevopolders o.l.v. Wouter Rohde. Vertrek om 7.00 uur vanaf het treinstation Bussum-Zuid.

Donderdag 23 april, 20.00 uur. Ben Koks: **De Grauwe Kiekendief**
Ben Koks, vogelaar en fotograaf, die vooral actief is in het brede spectrum van predatoren (met vleugels) neemt ons vanavond mee in de wereld van de Grauwe Kiekendief. Een rode-lijst-soort die gelukkig nog een stevig bolwerk heeft behouden in het N.O. van Groningen, het Oldambt. Wat maakt dit gebied zo geschikt als habitat? Te denken valt aan geringe concurrentie van soortgenoten, geschikte broedplaatsen, weinig verstoring en voldoende voedselaanbod. Als trekvogel gaat hij naar Afrika. Ook van zijn verblijf daar laat Ben ons beelden zien. Kortom: noteren in de agenda.

Zaterdag 25 april: Avondwandeling naar de Aardjesberg e.o. o.l.v. Wouter Rohde en Arnold Top. Vertrek om 18.30 uur vanaf de infoschuur van het GNR. Thema: Op zoek naar de Beflijster.

Zondag 3 mei: Ochtend wandelexcursie naar Crailo/ Bikbergen, o.l.v. Ronald Beskers en Hugo Weenen. Vertrek om 9.00 uur vanaf parkeerplaats voor de Museumlaan in Huizen, (voor revalidatiecentrum "De Trappenberg"). Tijdens de wandeling zal Ronald ons ook laten zien wat er zoal broedt in de nestkasten die daar hangen. Misschien is de Bonte vliegenvanger al aan het broeden. Ook zullen we de andere nestkastbewoners bekijken en van de bosvogels genieten.

15, 16 en 17 mei: Kampeerweekeinde in Hoge Venen (België/Ardennen)

Dit wordt een zelfverzorgingsweekend. We kamperen in een tent, kampeerwagen en of caravan op camping Anderegg, Bruyères 4, B-4950 Waimes. De camping ligt in Bruyères, een klein dorpje tussen Malmédy, Robertville en Waimes. Wil je mee naar dit fantastische gebied, reserveer dan bij voorkeur je plaats via internet WWW.campinganderegg.be, zie daarna reserveringen! Het wijst zich vanzelf.

Degenen die geen internetmogelijkheden hebben kunnen contact opnemen met Joke van Velsen.

Daarnaast moet je je nog aanmelden bij Joke, via de mail (excursies@vwggooi.nl) of schriftelijk! En maak € 10,- over op postrekening 2529179 t.n.v. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken te Hilversum (reserverings- en organisatiekosten), o.v.v. 'weekend Hoge Venen 2009'.

Het weekend begint op vrijdagochtend.

Mocht je niet willen kamperen dan zijn er in de buurt genoeg overnachtingsmogelijkheden. Op de camping is niets te huur. Op de site www.eastbelgium.com vindt je veel mogelijkheden.

Zaterdag 30 mei: Vroege moeras- en zangvogelexcursie Bergse pad en Dammerkade (Ankeveense Plassen) o.l.v. Rob van Maanen. Vertrek om 5.00 uur vanaf de parkeerplaats bij de RK kerk in Ankeveen.

Zondag 14 juni: Ochtend wandelexcursie Laarzenpad, Naardermeer en Bovenmeent o.l.v. Izaak Hilhorst. Vertrek om 6.00 uur vanaf de Verlengde Fortlaan in Naarden.

Zaterdag 27 juni: Lange dagexcursie Bargerveen o.l.v. Dick Jonkers.

Zie voor het laatste nieuws de website en/of het Vliegensvluggertje.

Voorwaarden - de kleine lettertjes:

Excursies binnen ons werkgebied vertrekken altijd vanaf de plaats waar de excursie wordt gehouden. Bij excursies buiten ons werkgebied wordt steeds vertrokken vanaf NS-station Bussum-Zuid. Leden die niet over een auto beschikken kunnen vanaf dit verzamelpunt meerijden. Mocht u willen deelnemen aan een excursie binnen ons werkgebied, maar heeft u problemen met het bereiken van de plaats van samenkomst omdat u bijvoorbeeld niet over eigen vervoer beschikt, schrijf dan een briefje aan Joke van Velsen (adres achter in De Korhaan). We proberen dan een passende oplossing voor u te vinden. Deelnemers aan de excursies wordt dringend verzocht om bij alle excursies voor de aangegeven tijd aanwezig te zijn, zodat op tijd vertrokken kan worden.

De bij iedere excursie vermelde deelnamebedragen dienen te allen tijde volledig te worden betaald, dit ongeacht de vraag of volledig aan het programma wordt deelgenomen. Ook indien men van bij de prijs inbegrepen zaken geen gebruik maakt, is het volledige bedrag verschuldigd. Bij afmelding tot een week van tevoren bij weekends en excursies waarvoor betaald moet worden, worden naast de reeds gemaakte kosten tevens administratiekosten in rekening gebracht. Als u zich later afmeldt wordt maximaal 50% terugbetaald, dit afhankelijk van de reeds gemaakte kosten en de in rekening te brengen administratiekosten.

Voor de goede orde wijzen wij erop dat de in het programma aangekondigde excursies, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, in principe uitsluitend bedoeld zijn voor leden en huisgenootleden van de vogelwerkgroep. U wordt dringend verzocht naar deze excursies géén kleine kinderen en géén honden mee te nemen. Dit geldt uiteraard ook voor de weekenden.

SOVON Landelijke Dag 2008

Zaterdag 29 november in de Vereeniging te Nijmegen

De Landelijke Dag van SOVON Vogelonderzoek Nederland vindt dit jaar plaats op zaterdag 29 november in Concertgebouw de Vereeniging te Nijmegen (5 minuten lopen van het station). De organisatie is weer in handen van SOVON Vogelonderzoek Nederland in samenwerking met Vogelbescherming en de Nederlandse Ornithologische Unie (NOU).

De dag is gratis toegankelijk en bedoeld voor alle vogelaars van Nederland en iedereen met een hart voor vogels en natuur in het algemeen. Er is een uitgebreide info- en boekenmarkt en er zijn lezingen van gerenommeerde vogelonderzoekers. Het jeugdprogramma, met een excursie door de prachtige Ooijpolder, wordt weer georganiseerd door de Wildzoekers. Men dient zich hier te voren voor op te geven.

Naast het SOVON-programma is er een parallelprogramma dat wordt ingevuld door de Stichting Veldonderzoek Flora en Fauna (VOFF) in de bovenzaal.

Houdt u de SOVON-website www.sovon.nl in de gaten voor het definitieve programma!

Relaties van SOVON en de VOFF krijgen het uitgebreide programma thuisgestuurd.

NATURA ARAGON
SPECIALIST IN VOGEL- EN NATUURREIZEN

WWW.NATURA-ARAGON.NL
INFO@NATURA-ARAGON.NL

BEL 072 - 512 40 31
VOOR DE GRATIS FOLDER

reizen met respect naar exclusieve bestemmingen

- **SPANJE:** Doñana, Extremadura, Pyreneeën, etc
- **ROEMENIË:** Karpaten & Donau Delta
- **INDONESIË:** Noord-Sulawesi
- **SRI LANKA:** regenwoud, savanne, zoet en zout
- **AFRIKA:** Ethiopië, Gambia & Senegal
- **COSTA RICA:** reis door het paradijs

kijk op onze site voor reisverslagen en meer informatie

WWW.NATURA-ARAGON.NL

nieuw & gebruikt
verrekijkers
microscopen - fotoapparatuur

ABRO
Swarovski A-dealer

www.abroverrekijkers.nl
openingstijden: woe/vrij/zat 10⁰⁰-17⁰⁰ don 10⁰⁰-18⁰⁰
internet: www.fotoabro.nl www.microscopen-specialist.nl
☎ (075) 6 700 747 mail: info@fotoabro.nl
Zuiddijk 60 1501 CN Zaandam